

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Bankovní úvěry v České republice

Eliška Šturmová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Eliška Šturmová

Podnikání a administrativa

Název práce

Bankovní úvěry v České republice

Název anglicky

Bank credits in Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je popsat problematiku bankovních úvěrů v ČR v souvislosti s analýzou příjmových skupin domácností, s popisem důvodů čerpání spotřebních i investičních úvěrů a kalkulací vlivu splácení úvěrů na rozpočet domácností.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových materiálů, účetních výkazů, právních norem.

Analýza a komparace teoretických přístupů.

Řízené rozhovory s odborníky z oboru.

Aplikace nastudovaných teoretických poznatků v praktickém příkladu.

Harmonogram práce:

Přehled řešené problematiky: II.- VI. 2015

Cíl práce a metodika: do X. 2015

Informace o účetní jednotce a základní rozbor dat: do XII. 2015

Analýzy dat a základní výsledky: II. 2016

Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2016

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

banka, úvěr, platební styk, úrok, příjmová skupina, rozpočet domácnosti, zadluženost

---

Doporučené zdroje informací

CBCC – Czech Banking Credit Bureau. (10. listopad 2010). Načteno z Stručný průvodce úvěrovými registry:
<http://www.cbcb.cz/>

Česká ČNB národní banka. (14. květen 2015). Načteno z Česká ČNB národní banka:
https://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/

KOŠTEKOVÁ, V. – LANDOROVÁ, A. *Peníze a banky*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-355-5.

NOVÁKOVÁ, R. – GROSJEAN, R. K. – VENCOVSKÝ, F. – AUBRECHT, K. – VACEK, J. *Jednáme v bance : průvodce klienta službami banky*. Praha: Management Press, 1994. ISBN 80-85603-66-7.

Poradna při finanční tísni. (nedatováno). Načteno z Poradna při finanční tísni:

<http://www.financnitisen.cz/>

REVENDA, Z. *Centrální bankovníctví*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-051-1.

ROUBÍČKOVÁ, M. – RŮČKOVÁ, P. *Finanční management*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4047-8.

VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-71-2.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 01. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Bankovní úvěry v České Republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Zdeňce Gebeltové za odborné vedení práce, všem respondentům za vyplnění dotazníku a své rodině a příteli za trpělivost a podporu po celou dobu studia na ČZU v Praze.

Bankovní úvěry v České Republice

Souhrn

Cílem této bakalářské práce je popsat obecnou problematiku bankovních úvěrů v ČR a analyzovat názory, znalosti a zkušenosti lidí s čerpáním úvěrů.

Praktická část probíhala formou dotazníkového šetření mezi respondenty všech majetkových a věkových skupin. Data byla vyhodnocena, zanalyzována a setříděna do tabulek a grafů. Na jejich základě byly pak vyvozeny závislosti mezi jednotlivými odpověďmi a bylo zjištěno, že lidé s vyšším vzděláním si berou méně úvěrů, lidé s dětmi a mladí lidé si berou více úvěrů, lidé s platem mezi 15 000 – 30 000 Kč si své úvěry zajišťují nejvíce, vzdělání nemá vliv na problémy se splácením úvěrů, a že spotřební úvěry jsou využívány nejčastěji na bydlení či vybavení do bytu. Bankovní úvěry by si měli lidé brát jen v případě, kdy je nutně potřebují a pojišťovat se proti neschopnosti splácet pouze tehdy, pokud existuje reálné riziko nemožnosti splácet. Na závěr byla stanovena doporučení klientům, a to brát si úvěr od velkých bankovních institucí, které poskytují stabilní podmínky a nejvíce spokojených klientů má pak Komerční banka. Při výběru bankovních produktů by se lidé měli soustředit na Českou spořitelnu, jejíž půjčky a hypotéky jsou jedny z nejvýhodnějších.

Dále bylo zjištěno, že většina žadatelů o úvěr si půjčuje jen v nejnnutnějších případech a při výběru opravdu preferuje velké bankovní společnosti. Mezi nejčastěji využívané úvěry patří hypotéka a krátkodobé úvěry na věci související s bydlením.

Klíčová slova: banka, úvěr, platební styk, úrok, příjmová skupina, rozpočet domácnosti, zadluženost

Bank credits in Czech Republic

Summary

In my thesis I will explain basic information about general problems of bank loans in the Czech Republic. Subsequently, I explore opinions, knowledge and experience of people with borrowing loans.

Research was set via questionnaires among respondents of all age groups and various properties. Acquired data has been evaluated, analyzed and grouped in tables and graphs. Conclusions based on these data are following: more educated people will less probably take out a loan. People with children and young people take out more loans than others. People who earn between 15 000 and 30 000 Czech crowns are the most common group which ensures the loans. Level of education has no effect on repayment of loan. Consumer loans are mainly used for living expenses and furnishings. People should take out the loans only in case of urgency and they should use credit disability insurance if there is a real risk of inability to pay. At the end I recommend to take out the loans offered by major banks with fixed interest rate. The most satisfied clients is possible to find at Komerční banka. Although Česká spořitelna offers one of the optimal loans and mortgages.

It have also found that the majority of loan applicants borrow money only when it is absolutely necessary and they really prefer major banking companies. The most commonly used loans include mortgages and short term loans for housing-related matters.

Key words: bank, loan, payment transactions, interest rate, incomes, the household budget, indebtedness

Obsah

1.	Úvod.....	11
2.	Cíl práce a metodika	13
2.1	Cíl.....	13
2.2	Metodika	13
3.	Přehled řešené problematiky.....	16
3.1	Bankovníctví.....	16
3.2.	Centrální bankovníctví.....	16
3.2.1.	Platební styk.....	16
3.2.2.	Zahraníční úvěry	17
3.2.3.	Poskytování úvěrů bankám	17
3.2.5.	Bezhotovostní úvěry jiným bankám	21
3.3.	Bankovní úvěry.....	21
3.4.	Žádost o úvěr	22
3.4.1.	Průběh poskytnutí úvěru	22
3.5.	Druhy úvěrů	25
3.5.1.	Členění úvěrů podle doby splatnosti.....	25
3.5.2.	Členění úvěrů podle účelu	27
3.5.3.	Členění úvěrů z hlediska příjemce úvěru.....	27
3.5.4.	Členění úvěrů podle teritoriálního použití	27
3.5.5.	Členění úvěrů podle měny	27
3.6.	Splátka úvěrů	28
3.7.	Bankovní riziko.....	28
3.8.	Centrální registr úvěrů	28
3.9.	Bankovní a nebankovní registr klientských informací	29
3.10.	Institut osobního bankrotu	31
3.11.	Poradna při finanční tísni	32
3.12.	Lichva	33
3.13.	Příjmové skupiny	35
3.14.	Desatero odpovědného zadlužování	36
4.	Vlastní práce	37
4.1.	Výsledky dotazníkového šetření.....	37
5.	Zhodnocení výsledků.....	47
5.1.	Vyhodnocení dat z dotazníku	47
5.2.	Nezávazná doporučení	50
5.3.	Porovnání bankovních společností podle druhů úvěrů	52
5.4.	Porovnání bankovních společností podle číselných výsledků	55
6.	Závěr	57
7.	Seznam použitých zdrojů.....	59
8.	Přílohy.....	64

Seznam obrázků a grafů

Obrázek 1 - Vývoj diskontní sazby v letech 1990 – 2012 [7]	18
Obrázek 2 - Vývoj lombardní sazby v letech 1993 – 2012 [8].....	18
Obrázek 3 - Proces poskytnutí úvěru [11]	22

Obrázek 4 - Vývoj osobních bankrotů od roku 2013 [22].....	32
Obrázek 5 - Rozdělení domácností do decilů [26]	35
Obrázek 6 - Úvěr - Vzdělání.....	47
Obrázek 7 - Úvěr - Počet členů domácnosti	47
Obrázek 8 - Úvěr - Věk.....	48
Obrázek 9 - Zajištění úvěru - Výška platu	48
Obrázek 10 - Vzdělání - Problémy se splácením.....	49
Obrázek 11 - Výše platu - Výše částky na splátku	49
Obrázek 12 - Výše spotřebních úvěrů - Účel.....	50
Obrázek 13 - Spokojenost klientů.....	50
Obrázek 14 - Špatné zkušenosti klientů.....	51

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Jaké je Vaše pohlaví?	37
Tabulka 2 - Jaký je Váš věk?	37
Tabulka 3 - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	37
Tabulka 4 – Jaká je Vaše výše čistého příjmu měsíčně?	38
Tabulka 5 – Máte rodinu?	38
Tabulka 6 - Berete si úvěry?	38
Tabulka 7 - Na co si berete spotřební úvěry?	39
Tabulka 8 - Na co si berete investiční úvěry?.....	39
Tabulka 9 - Při výběru úvěru se řídím podle...?	40
Tabulka 10 - Preferujete	40
Tabulka 11 - Jak vysoký je Váš spotřební úvěr?	40
Tabulka 12 - Jak vysoký je Váš investiční úvěr?.....	41
Tabulka 13 - Berete si více úvěrů najednou?.....	41
Tabulka 14 – Jaký typ úvěru si nejčastěji berete?	42
Tabulka 15 - Kolik korun měsíčně ze svého platu jsem schopen ponechat na splátku úvěru?	42
Tabulka 16 - Je Váš úvěr zajištěn?	43
Tabulka 17 - Čím je Váš úvěr zajištěn?	43
Tabulka 18 - Jste pojištěn proti neschopnosti splácet?	43
Tabulka 19 – Máte problémy se splácením?	43
Tabulka 20 – Jaké dopady měla neschopnost splácení na chod financí v rodině?	44
Tabulka 21 – Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr a jste s průběhem jednání ohledně úvěru spokojen.	44
Tabulka 22 – Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr, ale s průběhem jednání ohledně úvěru nejste spokojen.....	45
Tabulka 23 - Využil jste někdy úvěr od nebankovní instituce?.....	45
Tabulka 24 - Od jaké nebankovní instituce jste tento úvěr využil?.....	45
Tabulka 25 - Moje pozitivní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?	46
Tabulka 26 - Moje negativní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?	46
Tabulka 27 – Hypotéka [37, 38, 39, 40]	54
Tabulka 28 - Kontokorentní či revolvingový úvěr [37, 38, 39, 40].....	54
Tabulka 29 - Spotřební úvěry [37, 38, 39, 40].....	54

Tabulka 30 - Výnosy z úvěrů a jiných pohledávek vybraných společností za rok 2014 [37, 38, 39, 40]	55
Tabulka 31 - Velikost poskytnutých úvěrů vybraných společností za rok 2014 [37, 38, 39, 40]	55
Tabulka 32 - Výše vlastního kapitálu vybraných společností k 31. 12. 2014 [37, 38, 39, 40]	55

1. Úvod

V současné době je problematika bankovních úvěrů, v souvislosti s velkým zadlužováním populace a její neschopností splácet, velmi diskutovaným tématem. Z důvodu aktuálnosti tohoto tématu jsem si ho také sama vybrala jako téma této bakalářské práce. Je v obecném povědomí, že výrazně roste počet lidí, kteří si berou úvěry a půjčky. To se děje z různých důvodů. První skupina z výše jmenované množiny dlužníků je k tomu nucena tíživou finanční situací a řeší takto zajištění prostředků pro zabezpečení svých základních životních potřeb. Druhá skupina, především mladých lidí, se chce osamostatnit. Za tímto účelem si bere úvěry například na bydlení, na splátky leasingu automobilu apod. A nakonec existuje třetí skupina lidí, která už má zajištěny základní životní potřeby, a chce si užívat života, aniž by využila vlastní finanční prostředky. A tak si tyto jednotlivci či rodiny žádají o úvěr na dovolenou nebo na nákup vánočních dáreků. Dle mého názoru jde v mnoha případech tohoto jednání o lehkomyšlné a často také o zbytečné počínání.

Dalším důvodem pro výběr tohoto tématu je fakt, že se tyto problémy dotýkají stále většího procenta moderní populace napříč všemi věkovými kategoriemi a v neposlední řadě se v budoucnu pravděpodobně dotkne i mě samotné. Všechny tyto skutečnosti si vynucují obecnou potřebu se v tomto tématu orientovat a stanovit si pro výběr úvěru určitá vlastní závazná pravidla. Alespoň základní informovanost široké veřejnosti o předpokladech pro získávání úvěrů, jejich druzích, formách zajištění či možnostech splácení a o následcích případné nemožnosti splácet shledávám velice důležitou a prospěšnou. To platí zejména v případě, kdy člověk o získání úvěru přemýšlí.

Většina žadatelů o úvěr ocení kvalitní poradenský servis ohledně této problematiky. Ten jim umožní dosáhnout svého cíle nejlepším a nejméně nákladným způsobem. Díky němu se také mnoho dlužníků vyhne dluhovým pastím nebo, v nejhorším případě, osobnímu bankrotu.

Úvěrová politika je, mimo jiné, důležitou součástí měnové politiky státu. Dochází k uvolňování peněžního kapitálu a k jeho znovurozdělení v podobě úvěrů. Úvěrová politika je zaměřena na regulaci úrokové míry. Česká národní banka stanovuje různé výše nejnižších a nejvyšších úrokových sazeb, čímž cestu k úvěrům buď zpřístupní,

nebo uzavře. Těmito kroky zvyšuje či snižuje množství peněz v oběhu a ovlivňuje tak ekonomickou situaci státu. Za rok 2014 byl celkový objem úvěrů 2,64 bilionů Kč.

Pro banky je úvěrová politika zásadní. Úroky z poskytnutých úvěrů jim přinášejí největší zisky. Úrokové výnosy za rok 2014 byly 159 miliard Kč. Například u Komerční banky byl tento zisk za rok 2014 téměř 21,5 miliard Kč, což je přes dvě třetiny jejich celkových příjmů. [1]

Mít úvěr znamená mít závazek. Ale proč si tento závazek v klidu nedopřát, když jsem schopen ho řádně splácet.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Hlavním cílem této práce je popsat problematiku bankovních úvěrů v ČR a analyzovat názory, znalosti a zkušenosti lidí s čerpáním úvěrů.

Hlavní cíl bude naplněn pomocí níže uvedených dílčích cílů:

- a) Seznámit se systémem bankovníctví v České Republice.
- b) Popsat možná východiska dlužníků z dluhové pasti.
- c) Provést průzkum názorů na problematiku bankovních úvěrů u obecného vzorku populace pomocí dotazníku.
- d) Zjistit ochotu žadatelů podstupovat riziko nemožnosti splácet v závislosti na jejich rodinném stavu, věku, vzdělání či čistém příjmu.

2.2 Metodika

Je zde uveden souhrn základních informací o bankovních úvěrech, který byl získán prostudováním dostupných literárních pramenů a internetových stránek. Dále zde autor uvede zmínku o centrálním registru úvěrů a o bankovním a nebankovním registru klientských informací. Závěrem se teoretická část práce dotkne institutu osobního bankrotu a rozdělení občanů do příjmových skupin.

Výstupem průzkumu bude ucelený soubor dat, který bude prezentován formou grafů a tabulek. Tato data budou seříděna a zanalyzována. Na základě výsledků z analýzy budou vyvozeny závěry a dále bude poukázáno na rizika spojená s účastí na bankovním trhu úvěrů a půjček. Závěrem budou porovnány vybrané bankovní společnosti.

Postup vypracování bakalářské práce:

- 1) Stanovení hlavního a dílčích cílů
- 2) Vyhledávání vhodné literatury pro dané téma
- 3) Studium vybrané literatury pro sepsání přehledu řešené problematiky
- 4) Tvorba obrázků, grafů a schémat pro lepší znázornění některé řešené problematiky
- 5) Sestavení dotazníku, který obsahuje 26 otázek

- 6) Oslovení respondentů pomocí sociálních sítí a e-mailu tak, aby odpovídali lidé různých věkových kategorií a majetkových poměrů
- 7) Vyhodnocení dat do tabulek podle jednotlivých otázek
- 8) Hledání závislostí mezi jednotlivými otázkami a odpověďmi, znázorněno pomocí grafů
- 9) Vyvození nezávazných doporučení pro klienty bank
- 10) Porovnání bankovních společností podle druhů úvěrů a podle číselných údajů
- 11) Vyhodnocení nejvýhodnější banky metodou komparace u jednotlivých bankovních produktů
- 12) Vyhodnocení banky, která má nejvyšší výnosy z úvěrů metodou komparace
- 13) Vyhodnocení banky, která poskytuje nejvíce úvěrů metodou komparace
- 14) Vyhodnocení banky, která měla nejvyšší vlastní kapitál metodou komparace
- 15) Shrnutí výsledků bakalářské práce do závěru

Metody:

- 1) Studium literatury
- 2) Analýza a syntéza odpovědí z dotazníku
- 3) Dedukce nezávazných doporučení pro klienty bank
- 4) Průzkum výročních zpráv vybraných bank
- 5) Komparace vybraných bankovních společností

Data (Materiály):

- 1) Z tištěných dokumentů lze uvést především:
  - a. Šenkýřová, Bohuslava, Dr. *Bankovníctví II*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80- 7169-663-3
  - b. Budínský, Václav, PhDr. *Slovník bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálových trhů*. Praha: Nakladatelství Public History, 1998. ISBN 80-902193-2-2
  - c. Revenda, Zbyněk, Prof. *Centrální bankovníctví (2. rozšířené vydání)*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-051-1
- 2) Internetové dokumenty
  - a) ČNB - vývoj úrokových sazeb

- b) Česká spořitelna - Sdružení českých spotřebitelů (poradna)
- c) ČSÚ - pracovní a sociální příjmy

- 3) Databáze odpovědí respondentů
- 4) Výroční zprávy a zprávy o hospodaření vybraných bank

3. Přehled řešené problematiky

Řešenou problematiku lze rozdělit do několika okruhů, například obecný systém bankovníctví, druhy úvěrů, bankovní registry nebo rozdělení domácností do příjmových skupin.

3.1 Bankovníctví

Bankovní systém zahrnuje všechny banky ve státě a zásady a normy k jejich usměrňování. Řídí se tradicemi, právním systémem či ekonomickým prostředím. Bankovní systém státu spolupracuje s bankovními institucemi. [2]

V České republice existuje dvoustupňový bankovní systém. První stupeň vykonává centrální banka – Česká národní banka, což je nepodnikatelský subjekt, který plní úkoly v oblasti monetární politiky, jejímž hlavním cílem je zajištění měnové stability.

Tato banka tedy zajišťuje tzv. centrální bankovníctví státu a plní makroekonomické funkce. Druhý stupeň tvoří obchodní banky, které tuto činnost vykonávají za účelem dosažení zisku. Toto bankovníctví druhého stupně rozdělujeme na komerční a investiční. Komerční neboli obchodní bankovníctví zahrnuje depozitní obchody, úvěrové obchody, zabezpečování platebního styku a provozují ho komerční (obchodní) banky. Investiční obchody mohou provádět pouze specializované investiční banky. Dále pak existuje takzvané smíšené bankovníctví – banka vykonává jeden druh činnosti a má třeba 100% podíl na bance opačného zaměření či prostřednictvím své stoprocentně dceřiné společnosti vykonává opačnou činnost. [3]

3.2. Centrální bankovníctví

3.2.1. Platební styk

Česká národní banka využívá systém mezibankovního platebního styku CERTIS, ve kterém vede účty bankám, spořitelnám, úvěrním družstvům a pobočkám zahraničních bank a zajišťuje jejich vzájemný platební styk.

ČNB také vede účty a poskytuje služby platebního styku organizačním složkám státu, jejich příspěvkovým organizacím, státním fondům, územně samosprávným celkům a dalším

subjektům v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech. Nevede však účty a neposkytuje služby s tím související fyzickým osobám, s výjimkou svých zaměstnanců.
[4]

3.2.2. Zahraniční úvěry

V souvislosti s úvěry provádějí centrální banky další operace se zahraničními měnami a zlatem. Vystupují na straně dlužníků i věřitelů, ve prospěch či na vrub státu nebo z pověření.

Při poskytování úvěrů v zahraniční měně se musí rozlišovat příjemce. Pokud se jedná o domácí subjekt, úvěr se připíše u centrální banky na jeho účet. Při čerpání se pak odepíše z devizových rezerv.

Poskytnutí úvěru v zahraniční měně zahraničnímu subjektu je obdobné. Kromě zvýšení aktiv v kolonce zahraničních úvěrů dojde ke zvýšení vkladů zahraničního subjektu (dlužníka) v pasivech a k poklesu devizových rezerv na straně aktiv. Poskytnutý úvěr se připíše na běžný účet zahraničního subjektu, ten prostředky použije a centrální banka si je odepíše na straně aktiv z devizových rezerv.

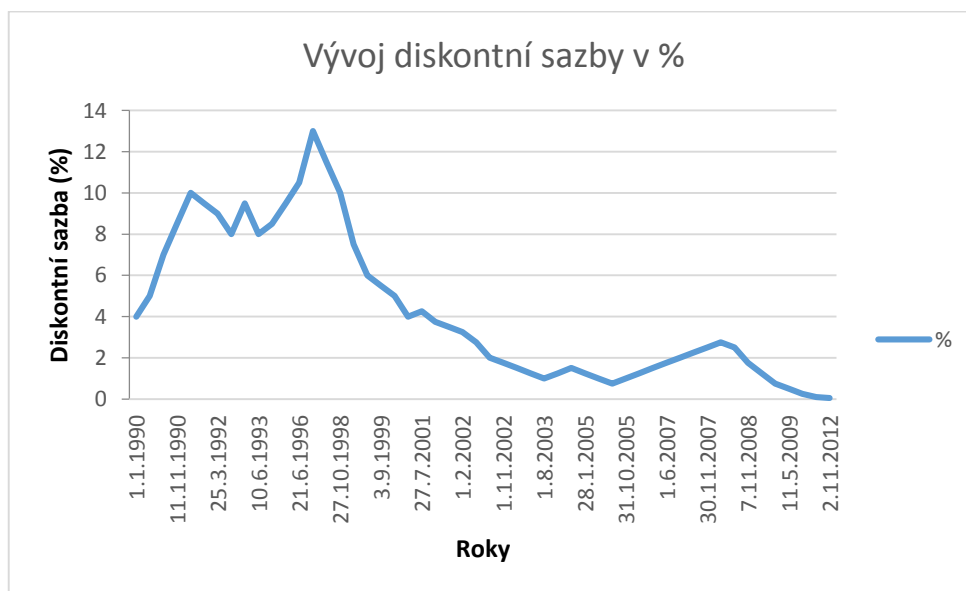
Pokud centrální banka poskytuje a přijímá zahraniční úvěry, má jako protipól na druhé straně též centrální banku, vládu nebo některou z mezinárodních měnových a finančních institucí.
[5]

3.2.3. Poskytování úvěrů bankám

I centrální banka poskytuje různé půjčky a úvěry domácím bankám či pobočkám zahraničních bank, a to hlavně v domácí měně, výjimečně i v té zahraniční.

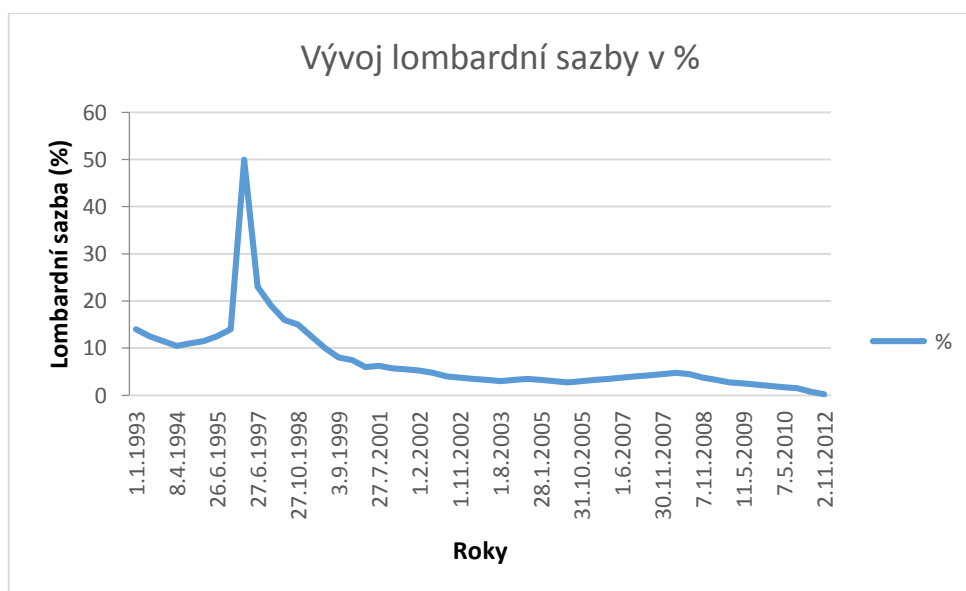
Pro centrální banky představují úvěry pohledávky vůči bankám, které se objevují v aktivech pod názvem pohledávky vůči bankám nebo úvěry poskytnuté bankám. Mohou být dále rozděleny podle bank nebo měn. Pro obchodní a další banky, včetně poboček zahraničních bank to jsou jejich závazky právě k centrální bance. Jsou evidovány v pasivech pod označeními závazky vůči centrální bance, zdroje od centrální banky nebo též jako úvěry od emisních bank. Mohou být členěny podrobněji podle měn. [5]

Komerční banky si od centrální banky půjčují za takzvanou diskontní sazbu. Je to dolní mez krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu. Její zvýšení snižuje inflaci. Naopak snížení vyvolává navyšování zásob peněz. [6]

Obrázek 1 - Vývoj diskontní sazby v letech 1990 – 2012 [7]

Lombardní sazba je měnověpolitická úroková sazba, která stanovuje horní hranici krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu. Touto sazbou úročí Česká národní banka likviditu, kterou zapůjčí přes noc bankám. [6]

Obrázek 2 - Vývoj lombardní sazby v letech 1993 – 2012 [8]

Není žádoucí, aby množství peněz v oběhu bylo příliš vysoké. Centrální banka tak stanovuje vyšší diskontní sazby a tím určuje i peněžní zásobu komerčních bank. [9] Udržuje se tak i stabilní likvidita bank. Čím více si obchodní banky půjčí od centrální banky, tím více peněz mají na úvěrové operace pro své klienty, ale tím více se vystavují úvěrovému riziku a ohrožují svojí likviditu.

3.2.4. Členění úvěrů od centrálních bank

Tyto úvěry se člení dle doby splatnosti a účelu, na který jsou poskytnuty. Je známo pět základních skupin.

1) Krátkodobé úvěry na doplnění likvidity

1.1. Diskontní úvěry

Jsou využívány ke každodennímu doplňování likvidity. Jsou úročeny nejnižší úrokovou sazbou z úvěrů v ekonomice, tzv. diskontní sazbou. To, zda musí být tyto úvěry kryty, se liší podle zemí. V případě potřeby krytí se k tomuto využívají cenné papíry, i další aktiva banky. V tomto případě je i čerpání úvěru závislé na hodnotě cenných papírů a aktiv. Jinak centrální banka obvykle stanovuje maximální limit objemu úvěru. V některých zemích slouží hlavně k doplnění prostředků na účtu u centrální banky, a to do výše stanovené mezibankovními platbami a především povinnými minimálními rezervami.

1.2. Reeskontní úvěry

Slouží též k doplňování likvidity. Smyslem je, že centrální banka odkoupí cenné papíry, především směnky. Tím jsou stanoveny jejich výše i lhůta splatnosti. Jsou úročeny zpravidla reeskontní sazbou nebo také tzv. repo sazbou. Ta bývá zpravidla o něco málo vyšší než diskontní sazba. Proto se využívají až po vyčerpání maximálního objemu diskontního úvěru. V některých státech jsou však úročeny též diskontní sazbou.

1.3. Účelové úvěry

Účelový úvěr na eskont exportních směnek je poskytnut centrální bankou odkoupením směnek, které jsou spojené s úvěry poskytnutými bankami domácím vývozcům a v domácí měně. Smyslem je nepřímo podpořit export. Maximální výše

a lhůta splatnosti závisí na odkoupených směnkách. Sazba úroku je na stejné výši jako diskontní sazba.

Účelový sezónní úvěr je úvěr využívaný v zemědělství. Je nepřímou podporou drobných farmářů podnikajících v oblasti se sezónním charakterem. Úrokové sazby se liší dle rozsahu podpory a splatnost je do šesti měsíců. [5]

2) Krátkodobé nouzové úvěry

Pokud již není možné využít diskontní a reeskontní úvěry, přechází banky právě k těmto úvěrům. Jsou poskytovány pro krytí nedostatečné likvidity.

2.1. Lombardní úvěry poskytované proti zástavě cenných papírů od příslušné banky

Úročí se tzv. lombardní sazbou. Ta je vyšší než diskontní sazba a i než další úrokové sazby z krátkodobých úvěrů na trhu mezi bankami. Proto poptávka po těchto lombardních úvěrech není tak častá. Banky se snaží získat levnější zdroje, tedy úvěry s co nejmenšími úrokovými sazbami. [5] I centrální banka se snaží objem těchto půjček minimalizovat. Jejich lhůta splatnosti je maximálně jeden měsíc. [10]

2.2. Úvěry na povinné minimální rezervy

V případě, že banka na účtu u centrální banky nemá dostatečnou výši rezerv, je jí poskytnut úvěr na povinné minimální rezervy. Centrální banka určuje nejmenší hodnotu povinných minimálních rezerv. Úročí se poměrně vysokým tzv. sankčním úrokem. Jsou poskytovány automaticky. Pouze v případech, kdy má banka nějaké problémy, se centrální banky rozhodují i podle další kritérií.

3) Střednědobé a dlouhodobé nouzové úvěry

Banka těmito úvěry řeší dlouhodobější problémy s likviditou. V případě, že centrální banka odmítne tento úvěr bance poskytnout, ta buď ukončuje svou činnost, nebo čeká na pomoc ze státního rozpočtu. Úroková míra bývá vysoká. Předpokladem je doložení konsolidačního programu.

4) Hotovostní úvěry

Jsou to úvěry, které se poskytují k doplnění pokladní hotovosti a to pouze výjimečně. Banky zajišťují svou pokladní hotovost převodem ze svých rezerv u centrální banky. Kdyby došlo k vyčerpání těchto rezerv, je možno využít hotovostní úvěry jako poslední instanci. Protože vyčerpání rezerv u centrální banky značí značné potíže dané banky. Mohou být poskytnuty jak v domácí, tak i v zahraniční měně.

5) Úvěry v zahraničních měnách

Jsou využívány k doplnění devizové likvidity a jsou poskytovány výjimečně.

Diskontní, reeskontní a lombardní úvěry slouží především k doplnění likvidity bank. Jsou to nástroje měnové politiky. Zbylé úvěry kromě poslední skupiny jsou úvěry spojené s centrální bankou jako s věřitelem poslední instance. Centrální banka zpravidla rozhoduje o tom, co bude s bankou dál. Centrální banka tyto prostředky z úvěrů připisuje na účty rezerv a tím dochází k jejich zvyšování.

3.2.5. Bezhotovostní úvěry jiným bankám

Mohou si je poskytovat banky mezi sebou navzájem. Nedochozí u nich k žádné emisi peněz, jako je tomu při poskytování úvěrů bankami nebankovním institucím. Předpokladem je, že mají nějaké dobrovolné přebytečné rezervy, z kterých může být úvěr poskytnut. V případě, že by úvěr poskytla ze svých povinných minimálních rezerv, dostane sankce za nesplnění jejich minimální výše. Tyto sankce zcela jistě předčí velikost výnosu z úvěru. [5]

3.3. Bankovní úvěry

Je to forma poskytnutí peněz mezi fyzickou osobou nebo právnickou osobou a bankou či nějakou jinou finanční institucí na předem stanovenou dobu za přesně dohodnutých podmínek a za určitý úrok.

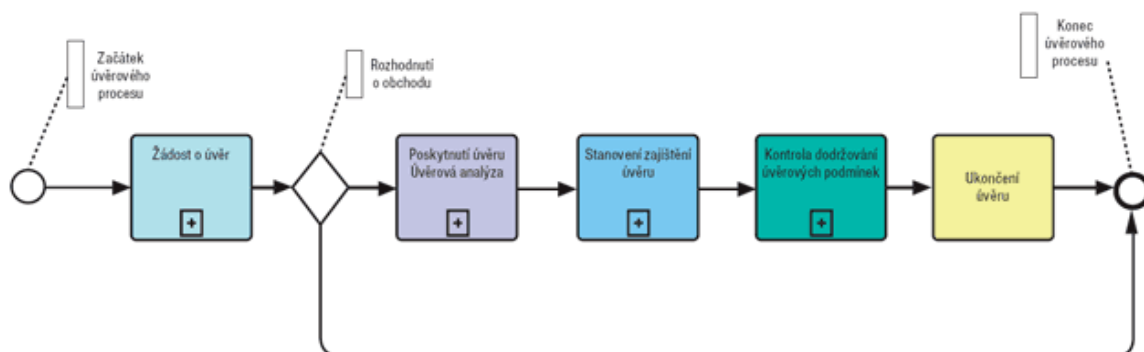
Bankovní úvěry patří mezi aktivní bankovní obchody, při kterých banka stojí na straně věřitele. Vznikají jí tak pohledávky. Všechny univerzální banky, které i tak byly založeny, poskytují v České republice úvěry. [2]

Každá banka si určí své podmínky poskytnutí úvěru, to znamená, že úvěr neposkytne vždy všem a každému. Není na ně morální ani právní nárok. Banka pro své fungování potřebuje jistotu, že se jí půjčené peníze vrátí. I když tato jistota není nikdy 100%, neboli absolutní. Čím je úvěr dlouhodobější, tím je úvěrové riziko banky větší, protože je větší pravděpodobnost, že se předpokládané skutečnosti při poskytování úvěru za delší dobu změny. V České republice tvoří největší část zisku bank z investiční činnosti právě výnosy z úvěrů.

Úvěry mohou být obchodní, které vznikají při dodavatelsko-odběratelských vztazích anebo bankovní, které banka poskytne na žádost klienta.

3.4. Žádost o úvěr

Jako prvotní bývá schůzka klienta se zástupcem banky, na které se řeší konkrétní požadavky a potřeby klienta a banky. Jedná se hlavně o výši úvěru, jeho druh a účel, předpokládané čerpání a splácení a požadované záruky.

Obrázek 3 - Proces poskytnutí úvěru [11]

3.4.1. Průběh poskytnutí úvěru

1) Žádost o poskytnutí úvěru

V případě kladné odezvy ze strany banky podává klient písemnou žádost o úvěr. Tato žádost obsahuje základní identifikační údaje o klientovi (jméno, adresa, rodné číslo), druh úvěru, jeho výši, způsob zajištění, údaje o finanční situaci žadatele, způsob čerpání a splácení, pokud má klient úvěr i u jiné banky, tak i údaj o tomto úvěru.

2) Posouzení žádosti bankou

Banka provádí tzv. úvěrovou analýzu. Prověřuje, zda je klient schopen uzavírat právoplatně úvěrové obchody a zda je schopen dostát svým závazkům vyplývajících z úvěrového vztahu, to znamená, že zkoumá bonitu klienta a vyhodnocuje obecné informace, které klient uvedl v žádosti. Toto posouzení odráží kvalitu úvěrového portfolia banky.

Banky se od sebe liší různými kritérii hodnocení.

Zajištění úvěru

Zajištěním úvěru banka předchází svým ztrátám v případě, že klient nedodrží své závazky. [12]

Úvěrové zajištění členíme dle povahy neboli formy zajištění na osobní a věcné neboli reálné. Osobní zajištění je založeno na ručení třetí osobou. Při věcném zajištění se dává bance právo na určité majetkové hodnoty, které náleží poskytovateli záruky. Dále je členíme podle svázanosti s pohledávkou na akcesorické, které jsou s ní nerozlučně spojené a na abstraktní, které nejsou na pohledávce závislé, nezanikají se zánikem pohledávky. [13]

a) Osobní formy zajištění

1.1. Ručení

Třetí osoba, tzv. ručitel, ručí bance za dlužníka. V případě, že dlužník nebude platit, musí ručitel dluh zaplatit ve stanoveném termínu.

1.2. Směnečné a šekové rukojemství – aval

Avalista se svým podpisem zaručuje za směnečně/šekově zavázanou osobu přímo na směnce či šeku.

1.3. Přistoupení k závazku

Třetí osoba se bez souhlasu dlužníka písemně dohodne s věřitelem, že za dlužníka splní závazek.

1.4. Převzetí dluhu

Jedná se o písemnou dohodu mezi třetí osobou a dlužníkem, že třetí osoba dluh převezme, pokud k tomu dá věřitel souhlas.

1.5. Depotní směnka

Depotní směnku vystavuje příjemce úvěru ve prospěch banky jako úvěrovou záruku.

[12]

1.6. Přijatá bankovní záruka

Ručící banka prohlašuje, že pokud dlužník nedostojí svým závazkům, musí uspokojit věřitelskou banku. [14]

b) Reálné formy zajištění

2.1. Zástava movitých a nemovitých věcí, práv, pohledávek, cenných papírů

V případě, že dlužník neplní svou povinnost, připadá předmět zástavy bance.

2.2. Převedení věci do vlastnictví

Předmět zástavy převede dlužník na věřitele a zájem dlužníka tento předmět dále využívat se upravuje další smlouvou. [12]

2.3. Postoupení (cese) pohledávek

Jedná se o postoupení pohledávky klienta vůči bance, která ji může zpeněžit a tím získá náhradu za úvěr.

3) Uzavření smlouvy o úvěru

Pokud žadatel splní kritéria banky a ta se tedy rozhodne úvěr poskytnout, musí s ním uzavřít smlouvu o poskytnutí úvěru, která musí obsahovat: identifikaci smluvních stran, závazek banky poskytnout klientovi úvěr v určité výši; závazek dlužníka poskytnuté peněžní prostředky splatit i s úroky ve sjednané výši a termínu; úrokovou sazbu, za jakou se úvěr poskytuje; účel úvěru, podmínky čerpání a splácení úvěru; sankce při nesplnění smlouvy; číslo účtu, na který budou peněžní prostředky převedeny; zajištění a záruky a eventuální sankční podmínky. [12]

Některé banky vytváří splátkový plán, ve kterém určí způsob a termín splácení, výše splátek a úroků.

Smlouva o poskytnutí úvěru musí minimálně obsahovat zákonné požadavky. Každá banka pak může doplnit své informace.

4) Důsledky porušení informační povinnosti

Jestliže úvěrová smlouva nemá písemnou formu, neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k zákonu č. 43/2013 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů nebo nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat, a spotřebitel tuto skutečnost u věřitele uplatní, je spotřebitelský úvěr úročený diskontní sazbou. Tato sazba je stanovena Českou národní bankou a musí být platná v době uzavření této smlouvy. Ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Věřitel může poskytnout úvěr jen tehdy, pokud po posouzení úvěruschopnosti klienta je zřejmé, že bude schopen úvěr splácet. V opačném případě je smlouva o úvěru neplatná. [15]

3.5. Druhy úvěrů

Úvěry se člení z mnoha hledisek, nejčastěji dle metody úvěrování a doby splatnosti.

Úvěry podle doby splatnosti dělíme na krátkodobé, které jsou splatné do jednoho roku a mají sloužit k překlenutí momentální finanční krize klienta. Dále střednědobé úvěry, které jsou splatné od jednoho roku do čtyř let. Používají se k financování základního i oběžného majetku, krytí potřeb klientů pro jejich další rozvoj. A dlouhodobé se splatností delší než čtyři roky. Využívají je klienti s nedostatkem vlastních zdrojů k financování dlouhodobých potřeb rozvoje firmy. Střednědobé a dlouhodobé úvěry jsou nazývány investičními, protože slouží nejčastěji k nákupu investic. Krátkodobé úvěry jsou podle tohoto hlediska označovány jako provozní.

3.5.1. Členění úvěrů podle doby splatnosti

1) Krátkodobé

1.1. Kontokorentní úvěr

Na běžném účtu lze jít do mínusu, a do splacení do určitého počtu dní i bez úroku. Pak ale přicházejí vysoké penále. Je poskytován z kontokorentního účtu. Pokud klient přečerpá stanovený limit, dojde k navýšení úroků.

1.2. Revolvingový úvěr (provozní)

Jedná se o sjednaný finanční limit na určité období. Klient při jeho splacení může opakovaně čerpat peníze až do výše limitu do stanovené doby.

1.3. Eskontní úvěr

Je to směnečný úvěr. Podstatou je odkoupení směnek bankou před lhůtou splatnosti.

1.4. Akceptační úvěr

Je to též směnečný úvěr. Banka se nachází v pozici ručitele, kdy na požádání výstavce směnky směnku akceptuje (zaručí se) a pokud výstavce nezplatí, musí závazek splnit banka.

1.5. Lombardní úvěr

Tento úvěr je jištěný zástavou movité věci, kterou mohou být například šperky, starožitnosti, automobily, cenné papíry a další.

1.6. Ručitelský úvěr

Banka se zaručí za svého klienta, ale závazek za něj zaplatí pouze v případě jeho druhotné platební neschopnosti.

1.7. Účelový krátkodobý úvěr

Banka tyto úvěry poskytuje bez ručitele a bez zajištění movité věci. Klient musí doložit, že má stabilní příjem a poskytnout informace, na co bude úvěr využit.

2) Střednědobé

2.1. Úvěr na dlužní úpis

Jedná se o půjčku, při které klient kromě úvěrové smlouvy podepisuje ještě dlužní úpis. Každá banka má jiné podmínky poskytnutí tohoto úvěru.

2.2. Spotřebitelský úvěr

Může být účelový či bezúčelový. Je poskytován na zboží a služby.

2.3. Emisní úvěr

Banka nebo jiná právnická osoba vydá cenné papíry, které se snaží prodat jednorázově s pevným úrokem. Cenné papíry mají pevně stanovený termín splatnosti. Mohou to být obligace, pokladniční poukázky nebo třeba vkladové certifikáty.

2.4. Úvěr ze stavebního spoření

Může být střednědobý i dlouhodobý. Klient ho může získat, pokud si platí stavební spoření u banky, a to minimálně dva roky a má naspořeno alespoň

čtyřicet procent z cílové částky = částka půjčení. Je poskytován pouze na bytové účely.

3) Dlouhodobé

3.1. Investiční úvěr

Je to účelový úvěr s přesně stanoveným plánem čerpání a splácení a musí být jištěn zástavou nemovitosti. Úvěr se čerpá formou přímých úhrad na účty subdodavatelů. Banka musí kontrolovat, zda byly peníze použity na předem stanovené investice. Nejznámější je exportní úvěr.

3.2. Hypoteční úvěr

Tento úvěr poskytuje banka na pořízení nemovitostí nebo rekonstrukci, přestavbu či výstavbu. Klient dává souhlas k zastavení nemovitosti bankou.

3.5.2. Členění úvěrů podle účelu

1) Provozní

Slouží k nákupu zásob, platbě mezd zaměstnancům apod.

2) Investiční

Nejčastěji se používají na nákup strojů nebo technologií.

3) Překlenovací

Hojně využíván v případě potíží k překlenutí tíživé doby. Může být poskytován v podstatě na cokoliv.

3.5.3. Členění úvěrů z hlediska příjemce úvěru

1) Pro fyzické osoby

2) Pro právnické osoby

3.5.4. Členění úvěrů podle teritoriálního použití

1) Tuzemský

2) Zahraniční

3.5.5. Členění úvěrů podle měny

1) Korunový

2) Devizový

Pokud banka poskytuje příliš velké množství střednědobých a dlouhodobých úvěrů, je to pro ni nevýhodné. Potřebuje peníze i krátkodobě a tak se přechází k sekuritizaci úvěrů, to je k jejich přeměně na cenné papíry, jejichž prodejem získává emitent finanční prostředky. Slouží k tomu komerční cenné papíry, v České Republice se využívají hlavně směnky, šeky, dokumentární akreditivy¹ apod. [16]

3.6. Splátka úvěrů

Splátka úvěru zahrnuje splacení jistiny a úroku. Spláct úvěr je možno jednorázově, které se využívá, pokud je předmět úvěru určen k prodeji. Anebo existuje splácení postupné, a to pravidelné nebo nepravidelné. Nepravidelné splácení je výhodné pro dlužníka, protože si sám může stanovit kdy a kolik bude spláct. Pravidelné splácení se dělí na degresivní, lineární a progresivní. Při degresivním splácení se úmor stanoví pevnou částkou a úrok klesá. Počítá se z dosud nesplacené jistiny. Základním rysem lineárních splátek je jejich neměnná výše. Systém progresivních splátek se na začátku vyznačuje poměrně nízkými splátkami, které pak rostou. [17]

3.7. Bankovní riziko

Pro většinu bank je poskytování úvěrů hlavní činností, získávají z ní tedy své největší příjmy. S tímto poskytováním je ale spjato úvěrové riziko. Je to pravděpodobnost, že klient nedostojí svým závazkům a bance tak vznikne ztráta. Je nejvýznamnějším bankovním rizikem a jeho řízení je důležitou součástí úspěchu banky. [16]

3.8. Centrální registr úvěrů

Centrální registr úvěrů je informační systém shromažďující záznamy o všech úvěrových závazcích fyzických i právnických osob. Umožňuje rychlou výměnu údajů mezi účastníky tohoto registru, jimiž jsou všechny banky a pobočky zahraničních bank působících na území České Republiky a popřípadě další osoby, které stanoví zákon. Zahrnují se do něj současné i potencionální závazky bez ohledu na jejich výši. [17]

---

¹ Dokumentární akreditiv představuje neodvolatelný abstraktní závazek vystavující banky poskytnout určité peněžní plnění osobě (nejčastěji se jedná o exportéra) proti předložení požadovaných dokumentů a splnění dalších akreditivních podmínek.

Každý účastník registru je povinen každý měsíc provádět aktualizaci údajů v registru. Registr je založen na nejmodernějších informačních technologiích a splňuje přísné požadavky pro bezpečnost dat.

Na konkrétní podobu žádosti klienta o výpis z Centrálního registru úvěrů se můžeme podívat v příloze č. A. Tento výpis poskytuje Česká národní banka podle stanoveného sazebníku. Případnou reklamaci může klient uplatnit přímo u banky. [17]

3.9. Bankovní a nebankovní registr klientských informací

Úvěry lze získávat od bank či jiných finančních institucí, což jsou úvěrové nebo leasingové společnosti.

Nabídka úvěrů je velice pestrá. Liší se z hlediska času, účelu použití, způsobu ručení nebo příjemce.

Bankovní i nebankovní registr klientských informací jsou databáze o klientech finančních institucí, kteří se vůči nim zadlužili. Zaznamenává všechny jejich závazky včetně toho, zda splátky platili řádně a včas a pomáhá tak bankám a nebankovním institucím v rozhodování o poskytnutí úvěru či jeho zamítnutí.

Bankovní registr klientských informací je provozován firmou Czech Banking Credit Bureau a.s. V tomto registru se nachází každá fyzická osoba, občan i podnikající fyzická osoba, která s bankou či stavební spořitelnou má, měla uzavřenou úvěrovou smlouvu anebo o ni teprve žádá. V tomto registru nenajdeme údaje o firmách. [18]

Nebankovní registr klientských informací patří pod zájmové sdružení Leasing Loan Credit Bureau a.s. Kromě údajů o fyzických osobách obsahuje právě i informace o právnických osobách. [3] Eviduje téměř 18 milionů kontraktů. [19]

Czech Credit Bureau je organizátorem obou registrů. Technicky je zajišťuje její mateřská společnost CRIF S.p.A., což je čtvrtá největší společnost na světě zabývající se provozováním úvěrových registrů.

V registrech je zaznamenáno jméno, příjmení klienta, rodné číslo nebo identifikační číslo, adresa a údaje o tom, kolik fyzická nebo právnická osoba splácí nebo v minulosti splácela. Konkrétně to jsou informace o počtu úvěrových smluv, jejich hodnotě a výši pravidelných splátek, jejich historii a zajištění. Obsahuje i informace o tom, zda osoba zrovna nežadá o nějaký úvěrový produkt.

Banky nepotřebují souhlas klienta se zpracováním osobních údajů, protože výměna informací o platební morálce, jejich bonitě a důvěryhodnosti je povolena v zákoně o bankách. U nebankovních registrů je situace opačná. Aby mohly být údaje do registru zapsány, je potřeba souhlas se zpracováním osobních údajů. Registry si údaje mezi sebou vyměňují, což urychluje vyřízení našich žádostí o úvěr, protože věřitelé dostávají ucelené informace. Pro tuto výměnu je nutný souhlas klienta. Zpravidla bývá součástí žádosti o úvěr nebo půjčku. Registry zaznamenávají negativní i pozitivní informace. Je tedy možnost si vybudovat tzv. úvěrovou historii. Díky ní se lidé mohou dostat k lepším produktům a podmínkám.

Finanční instituce může zažádat o výpis z registru, pouze pokud má s provozovatelem registru uzavřenou smlouvu. Právo na informace z registru vzniká tehdy, když klient žádá o úvěrový produkt nebo pokud už ho má. Žádat o údaje o své osobě může každý občan, podnikající fyzická osoba i právnická osoba za manipulační poplatek, který záleží na tom, jak rychle výpis potřebují. Expresně na počkání nebo do 24 hodin je za 200 Kč, výpis do 30 dnů stojí 100 Kč. Žádost o výpis lze zaslat poštou, ovšem s notářsky ověřenými podpisy, aby se na údaje nemohl dotazovat někdo cizí. V případě pověření třetí osoby je nutná plná moc též notářsky ověřená.

V případech, kdy je v registru chyba, se klient obrací na provozovatele registru, který po dohodě s finanční institucí bezplatně a bezodkladně údaj opraví.

Při prodlení splátky jednoho až dvou dnů se údaj o něm v registru zpravidla neobjeví. Údaje v registru jsou aktualizovány jednou za měsíc. V případě neschopnosti splácet je potřeba se obrátit na finanční instituci, která nám může nabídnout odložené splátky či jiný typ úvěru.

Údaje o závazku jsou v registru zachovány po celou dobu smluvního vztahu a další čtyři roky po jeho ukončení.

Ručení u jiného úvěru se z hlediska registru bere jako potenciální závazek klienta. Tedy ovlivňuje jeho žádost o úvěr. [18]

Celkový dluh domácností i s úroky a poplatky činil podle Bankovního a Nebankovního registru klientských informací ve třetím čtvrtletí roku 2014 1,71 biliónů korun. Stabilnější část dluhu tvoří hypotéky, jejichž objem narostl meziročně o 56 miliard. Je to způsobeno tím, že jsou poskytovány za velice nízký úrok. Rizikovější krátkodobé úvěry se zvýšily o 8 miliard na 364 miliard korun, a to hlavně u půjček u nebankovních institucí. I přes existenci registrů a důkladné prověřování klientů bankami se mnohé domácnosti dostávají do dluhových pastí, které vedou k osobním tragédiím. Na podzim roku 2014 byl počet soudem nařízených exekucí stanoven na 700 tisíc a hodnota půjček u domácností po lhůtě splatnosti činí 52 miliard korun. I proto sahají lidé k osobnímu bankrotu. Je jich téměř 20 000. Na začátku roku 2015 ubývá spotřebitelských úvěrů, trend s hypotékami nadále pokračuje. [19]

3.10. Institut osobního bankrotu

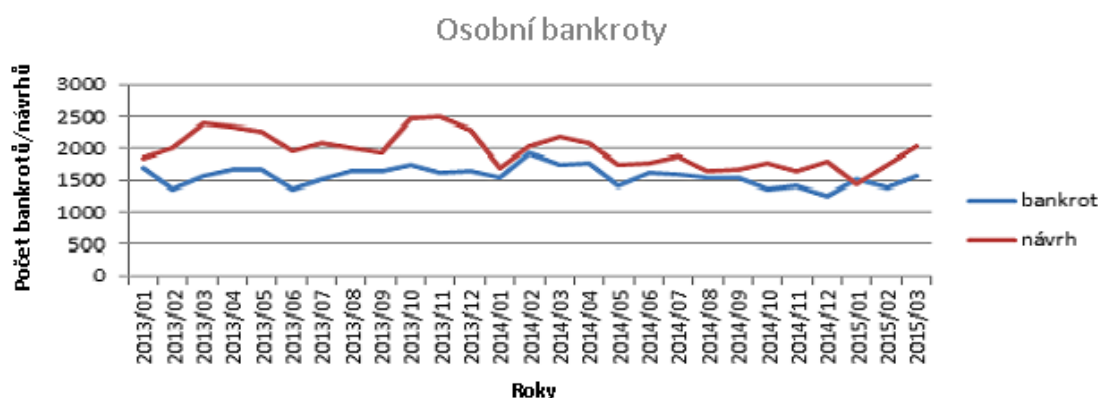
Tento institut lze využít, pokud dlužník nesplácí 2 a více závazků, je v prodlení se splácením alespoň třicet dní a není schopen dále splácet. [20]

Je možné do něj zahrnout i dluhy z podnikání v případě fyzických podnikajících osob.

Nejprve dlužník podává u soudu návrh na povolení oddlužení, ve kterém je zahrnut insolvenční návrh. Návrh na povolení oddlužení obsahuje adresu soudu, označení dlužníka a osob, které jsou oprávněny za něj jednat, údaje o příjmech za poslední tři roky i výhledových očekávaných příjmech v rámci pěti let. K návrhu se přikládá seznam majetku, závazků s určením jejich vzniku a písemný souhlas nezajištěných věřitelů. Datum a notářsky ověřené podpisy jsou samozřejmostí. Problém ovšem nastává, pokud věřitelé s oddlužením nesouhlasí. K oddlužení pak tedy nemůže dojít.

Pokud soud oddlužení povolí, oznámí vyhláškou zahájení insolvenčního řízení. Pak dojde k vyhlášení o zahájení insolvenčního řízení. Dlužník v tuto chvíli musí uhradit zálohy na náklady řízení. Tyto náklady se pohybují od 5 do 10 tisíc korun. Pak soud volí ze dvou možností. Buď zpeněží veškerý dlužníkův majetek, čímž sice dlužník přijde o byt či dům, ale zbaví se všech závazků. Nebo bude každý měsíc po dobu pěti let splácet dle nastaveného splátkového kalendáře. Dlužník musí splatit alespoň třetinu závazků a zároveň se během této doby nemusí obávat, že k němu vtrhne exekutor. Zbytek závazků mu pak bude odpuštěno. Z příjmu mu zpravidla zbývá pouze tzv. nezabavitelná částka, což jsou peníze po odečtení splátek. Je to nezabavitelné minimum zvýšené o třetinu zbývajících mzdy (max. 3000 Kč) nebo také takzvané životní minimum. Cokoliv, co je nad tuto částku, zabavuje insolvenční správce, který je stanoven soudem a má za úkol dohlížet na dlužníka, za což dostane odměnu. Podáním insolvenčního návrhu se omezují práva dlužníka nakládat se svým majetkem a věřitelé se nemohou domáhat exekuce na tento majetek ani nakládat s případnou zástavou. Většinou se tak přihlásí do insolvenčního řízení.

Dlužník je povinen vykonávat výdělečnou činnost. Do jeho příjmů se zahrnují dary i dědictví, které zpeněží a zaplatí tak mimořádnou splátku. Pokud by dlužník nedodržel své povinnosti, může soud souhlas s osobním bankrotem zrušit. [21]

Obrázek 4 - Vývoj osobních bankrotů od roku 2013 [22]

3.11. Poradna při finanční tísní

Poradna při finanční tísní je společnost poskytující obecně prospěšné služby, a to zdarma. [23]

Na začátku roku má poradna při finanční tísní vždy vyšší klientelu, protože přicházejí první splátky za vánoční nákupy. Každý rok ji navštíví asi 12 tisíc lidí, a to když žádají o pomoc. Žadatelé by měli zvážit, zda dárek opravdu nutně potřebují. Pokud ano, zda jej není možné pořídit z úspor. Případné splátky by neměly překročit životnost výrobku nebo jeho dvouletou záruční lhůtu. Žadatel by si měl prověřit důvěryhodnost věřitele alespoň nahlédnutím na internet, kde lze dohledat hodnocení splátkové společnosti a recenze od dřívějších zákazníků.

V poradně se klientům radí, aby si přestali půjčovat na splácení jiných dluhů a půjček. Místo toho je nutné včas sepsat věřitele, snažit se zmenšit měsíční výdaje a pokusit se aktivizovat rodinné příslušníky. Řešením může být změna zaměstnání, druhý úvazek či brigáda nebo prodej nadbytečného majetku. Žádost o osobní bankrot by měla být až poslední možnost. Pro rady si přicházejí klienti s nižšími či průměrnými příjmy. Majetnější lidé jsou většinou schopni se o své finance postarat a obracejí se spíše na rejstříky evidující jejich závazky. [19]

3.12. Lichva

Lichva se nejčastěji vyskytuje jako půjčování peněz za nepřijatelně velký úrok. Jedná se o společensky nežádoucí jev. Nabízejí ji pochybní poskytovatelé půjček, a to nejčastěji v inzertních novinách, na nástěnkách v supermarketech, na internetu nebo na papírech vylepených na zastávkách. [24]

Lichva splňuje dva znaky. Prvním je hrubý nepoměr vzájemného plnění nejčastěji ve formě příliš vysokého úroku. Právní úprava v České Republice nestanovuje žádnou maximální výši úroku. K porovnání slouží výše úroků z úvěrů, které poskytují banky. Proto musí soudy každý případ řešit jednotlivě a přihlížet i k dalším okolnostem. Druhým znakem je dlužníková rozumová slabost, tíseň, nezkušenost, lehkomyšlnost či rozrušení při uzavírání smlouvy a věřitelovi je toto známo. Dlužník by ale pro tento stav měl mít řádné důkazy v případě, že dojde k soudnímu sporu. [25]

Jednotlivé stavy jsou vykládány následovně:

„Rozumovou slabostí se rozumí neschopnost rozpoznat a myšlenkově zpracovat hodnotu vzájemných plnění. Příčinou může být kromě různých psychických či duševních poruch i nedostatek intelektu nebo opožděný vývoj, projevující se zejména neschopností logického myšlení.

Tísni je mimořádně tíživá situace poškozeného nebo i jiné osoby, jejíž tíseň poškozený pociťuje jako tíseň vlastní, vyvolaná naléhavou potřebou, kterou není poškozený vlastními silami schopen uspokojit. Zpravidla se jedná o finanční potíže např. při splatnosti dluhu, jehož nesplacení může mít značný vliv na majetkové poměry poškozeného.

S nezkušeností se setkáváme nejčastěji u osob nízkého nebo naopak vysokého věku. Projevuje se zejména neznalostí obvyklých cen a obchodního prostředí.

Lehkomyslnost se projevuje v nereálném uvážení situace spojeném s neuvědoměním si dosahu všech důsledků vlastního jednání, které je zpravidla zapříčiněno nedostatkem informací poškozeného o rizicích souvisejících s jeho rozhodnutím.

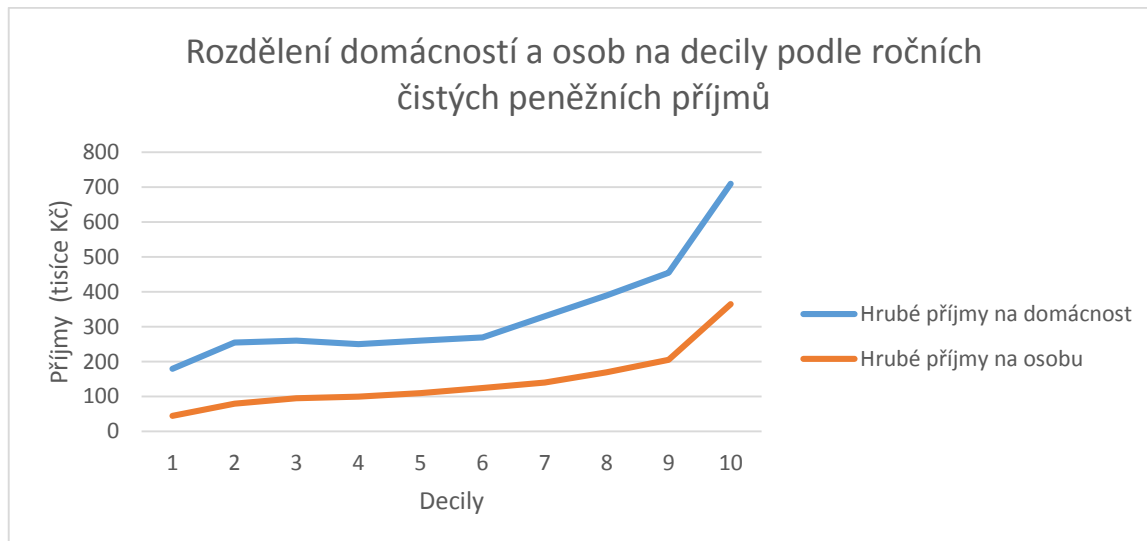
Rozrušení spočívá v prudkém hnutí mysli vyvolaném bezprostředně předcházející událostí, která zasáhla poškozeného natolik, že v tomto stavu není schopen zvážit hodnotu vzájemného plnění. Typicky se jedná o úmrtí v rodině.“

Při nastání obou znaků je lichevní smlouva neplatná už od svého počátku, protože není v souladu s dobrými mravy. V některých případech se dokonce může jednat i o trestný čin, za který hrozí odnětí svobody. To by musel být úrok alespoň 70 % z půjčené částky ročně. O lichevní smlouvě rozhoduje soud, od druhé poloviny roku 2011 může ve sporech ohledně spotřebitelských půjček rozhodnout finanční arbitr. Jeho výhoda je, že je bezplatný, neformální a řízení probíhá rychleji. [24]

V některých zemích je pevně stanovena maximální výše úroku ze spotřebitelského úvěru. Je tomu tak například ve Švýcarsku, kde je tato výše 15 %. I v České republice byly zaznamenány pokusy o stanovení pevné sazby, avšak byly neúspěšné.

3.13. Příjmové skupiny

Obyvatelstvo lze rozdělit do skupin podle výše příjmu. Nejčastěji se rozděluje do decilů² a to takto:

Obrázek 5 - Rozdělení domácností do decilů [26]

Sociální nůžky se v České republice neustále rozevírají. Obyvatelé s nízkými příjmy přibývají. Přičemž pod hranicí chudoby žije 4,1 procent obyvatel, tedy okolo 400 000 lidí. Chudoba je stav, kdy domácnost žije nejméně dva roky ze tří předcházejících let s příjmem nižším než 60 % z celostátního mediánu. [27] A dlouhodobě též roste malá skupina s nejvyššími příjmy. Z těchto informací vyplývá, že počet obyvatel se středními příjmy se neustále zmenšuje. [28]

Lidé s nízkými příjmy nejsou schopni tvořit žádné úspory či dokonce vůbec nevystačí s měsíčním příjmem a důsledkem toho u nich dochází k předlužení, které má rostoucí tendenci a rozšiřuje se i do domácností se střední výší příjmů. [29]

Na velikost příjmu má vliv především nejvyšší dosažené vzdělání, obor a místo výkonu práce.

² Decil je statistická hodnota, která je získána členěním všech skóre sledovaného vzorku osob na deset stejných částí (první decil odpovídá 10. percentilu, devátý decil koresponduje s 90. percentilem atd.)

3.14. Desatero odpovědného zadlužování

1. Nekupovat zbytečnosti. Vždy se zamyslet nad tím, zda produkt či službu opravdu potřebuji.
2. Nepřeplácet životnost. Nikdy si nepůjčuji na produkt či službu, kterou budu splácet déle než je její životnost.
3. Neriskovat bankrot. Klient si dopředu propočítá, kolik může měsíčně reálně splácet.
4. Nedůvěřovat všem. Vždy si dopředu prověřit, kdo mi úvěr poskytuje.
5. Nebýt unáhlený. Pečlivě porovnat nabídky úvěrů a vybrat ten nejvhodnější.
6. Neporovnávat úroky. Porovnávám vždy konečné částky i s poplatky.
7. Nepodepisovat neznámé. Pokud něčemu ve smlouvě nerozumím, nikdy ji nebudu podepisovat.
8. Nemyslím jen na současnost. Pokud je to potřeba, pojistím se proti neschopnosti splácet.
9. Nepůjčovat si na půjčku. Vždy se dohodnu přímo s věřitelem o řešení problémové situace.
10. Nevěřím na zázraky. Pokud mě jedna finanční instituce zamítne, nepůjdu hned k další. Promyslím svou ekonomickou situaci, vždyť nechrání jen sebe, ale i mě. [18]

4. Vlastní práce

Pro zjištění, zda jsou lidé informováni o bankovním trhu, zda si berou bankovní úvěry a podle čeho se rozhodují, byla použita metoda dotazníkového šetření. Respondenti byli lidé různého věku, vzdělání a pohlaví. V dotazníku bylo 26 otázek, z toho 5 jich bylo identifikačních. Byl anonymní, aby byla zachována ochrana osobních údajů. Respondenti byli osloveni elektronicky pomocí sociálních sítí a e-mailu tak, aby se dostal k respondentům všech věkových a majetkových kategorií. Odpovídalo celkem 151 respondentů. Výsledky šetření byly vyhodnoceny a zkompletovány do tabulek a grafů pomocí programů Microsoft Office.

4.1. Výsledky dotazníkového šetření

1. Jaké je Vaše pohlaví?		
	Počet	%
Muž	65	43,05
Žena	86	56,95

Tabulka 1 - Jaké je Vaše pohlaví?

Z celkového počtu 151 respondentů bylo 65 mužů a 86 žen.

2. Jaký je Váš věk?		
	Počet	%
20 – 35 let	98	64,90
36 - 50 let	32	21,19
51 a více let	21	13,91

Tabulka 2 - Jaký je Váš věk?

Nejčastější zastoupení respondentů bylo ve věkové kategorii 20 – 35 let, téměř 65 %. Přes 22 % byli lidé ve věku 36 – 50 let. A nad 51 let bylo necelých 14 %.

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?		
	Počet	%
Střední odborné	20	13,25
Střední s maturitou	77	50,99
Vysokoškolské	54	35,76

Tabulka 3 - Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Střední školu s maturitou má 77 respondentů. Pak následuje také hodně početná skupina vysokoškolsky vzdělaných, 54. A 20 jich dosáhlo na střední odborné vzdělání.

4. Jaká je Vaše výše čistého příjmu měsíčně?		
	Počet	%
Do 15 000 Kč	62	41,06
15 000 – 30 000 Kč	74	49,01
Více než 30 000 Kč	15	9,93

Tabulka 4 – Jaká je Vaše výše čistého příjmu měsíčně?

Téměř 50 % respondentů má plat mezi 15 000 – 30 000 Kč, což koresponduje s průměrným platem v ČR. Přes 41 % z nich pouze do 15 000 Kč. A necelých 10 % má nadprůměrný plat, přes 30 000 Kč.

5. Máte rodinu?		
	Počet	%
Ne, svobodný /ná/	68	45,03
Ano, žiju s manželem /kou/	22	14,57
Ano – 1 dítě	23	15,23
Ano – 2 a více dětí	38	25,17

Tabulka 5 – Máte rodinu?

68 respondentů je svobodných, 22 žije s manželem či manželkou. Jedno dítě v rodině uvedlo 23 lidí a dvě a více dětí má 38.

6. Berete si úvěry?		
	Počet	%
Ne	118	78,15
Spotřební	24	15,89
Investiční	6	3,97
Spotřební i investiční	3	1,99

Tabulka 6 - Berete si úvěry?

Celkem 118 respondentů si vůbec úvěry nebere. 24 z nich využívá spotřební úvěry, 6 investiční a oba tyto typy, tedy spotřební i investiční, mají 3. Z toho vyplývá, že nějaký druh úvěru má téměř 22 % dotázaných.

7. Na co si berete spotřební úvěry?		
	Počet	%
Na bydlení, vybavení do bytu	20	42,55
Na nákup motorového vozidla	8	17,02
Na nákup elektroniky	7	14,89
Na zaplacení nečekaných výdajů	5	10,64
Pouze na základní potřeby (př. chod domácnosti)	4	8,51
Na splnění svých snů (př. dovolená)	2	4,26
Pro rozvoj či udržení podnikání	1	2,13

Tabulka 7 - Na co si berete spotřební úvěry?

20 respondentů si bere spotřební úvěry na bydlení či vybavení do bytu, 8 na nákup motorového vozidla, 7 na nákup elektroniky, 5 na zaplacení nečekaných výdajů. Pouze na základní potřeby si úvěr berou 4 lidé, na splnění svých snů 2 a pro rozvoj či udržení podnikání pouze 1. Z této tabulky lze usuzovat, že drtivá většina respondentů má zajištěny základní potřeby a úvěry si bere prakticky jen pro pozvednutí svého vlastního životního komfortu.

8. Na co si berete investiční úvěry?		
	Počet	%
Na nemovitosti	8	100

Tabulka 8 - Na co si berete investiční úvěry?

Všichni respondenti, kteří mají investiční úvěry, je využívají pouze na nemovitosti.

9. Při výběru úvěru se řídím podle ...?		
	Počet	%
Všechna kritéria dohromady	19	32,76
Výše úrokové sazby	10	17,24
Možnost předčasného splacení	8	13,79
Celkového přeplatku	7	12,07
Podmínky úvěru	6	10,34
Výše měsíční splátky	6	10,34
Druh úvěru	2	3,45

Tabulka 9 - Při výběru úvěru se řídím podle...?

Téměř 33 % se při výběru úvěru zajímá o všechna kritéria dohromady. Skoro 18 % se řídí dle výše úrokové sazby. Možnost předčasného splacení řeší 8 respondentů, celkový přeplatek 7, podmínky úvěru 6, výši měsíčních splátek taky 6 a pouze 2 se rozhodují na základě druhu úvěru.

10. Preferujete		
	Počet	%
Vyšší splátky a dobu splácení do deseti let	19	52,78
Nižší splátky a dobu splácení i několik desítek let	17	47,22

Tabulka 10 - Preferujete

Necelých 53 % preferuje vyšší splátky s kratší dobou splácení. Zbytek (47,22 %) má radši nižší splátky s dobou splácení i několik desítek let. Je vidět, že preference respondentů jsou z tohoto pohledu téměř vyvážené.

11. Jak vysoký je Váš spotřební úvěr?		
	Počet	%
Do 50 000 Kč	8	26,67
50 001 – 150 000 Kč	10	33,33
150 001 – 200 000 Kč	3	10,00
200 001 Kč a více	9	30,00

Tabulka 11 - Jak vysoký je Váš spotřební úvěr?

Do 50 000 Kč má úvěr 8 respondentů. Od 50 001 do 150 000 Kč celkem 10, od 150 001 do 200 000 Kč jen 3 a ve výši nad 200 001 Kč má úvěr 9 z nich.

12. Jak vysoký je Váš investiční úvěr?		
	Počet	%
Do 300 000 Kč	5	35,71
300 001 – 600 000 Kč	4	28,57
600 001 – 1000 000 Kč	3	21,43
1000 001 - 1500 000 Kč	4	28,57
Více než 15000 000 Kč	2	14,29

Tabulka 12 - Jak vysoký je Váš investiční úvěr?

Investiční úvěr do 300 000 Kč má pět respondentů, od 300 001 do 600 000 Kč čtyři, od 600 001 do 1 000 000 tři, od 1 000 001 do 1 500 000 čtyři a ve výši nad 1 500 000 Kč pouze dva.

13. Berete si více úvěrů najednou?		
	Počet	%
Ne	20	58,82
Ano, 2	12	35,29
Ano, 3	2	5,88

Tabulka 13 - Berete si více úvěrů najednou?

Necelých 60 % respondentů z těch, kteří vůbec úvěry využívají, si více úvěrů najednou nebere. Přes 33 % si bere 2 a téměř 6 % si bere dokonce 3 úvěry najednou. Nezanedbatelná část dotázaných tak nemá obavy zatížit se zvýšeným rizikem při splácení více než jednoho úvěru.

14. Jaký typ úvěru si nejčastěji berete?		
	Počet	%
Hypoteční	7	19,44
Kontokorentní	7	19,44
Provozní	3	8,33
Spotřební	5	13,89
Bankovní půjčka	2	5,56
Účelový	3	8,33
Kreditní	1	2,78
Na auto	1	2,78
Na koupi nemovitosti	1	2,78
Úvěr ze stavebního spoření	3	8,33
Žádný	3	8,33

Tabulka 14 – Jaký typ úvěru si nejčastěji berete?

Nejvíce respondenti využívají hypoteční (19,44 %) a kontokorentní (19,44 %) úvěry. 13, 89 % využívá spotřební, 8,33 % provozní, úvěry ze stavebního spoření i účelové úvěry. Bankovní půjčku jako nejčastěji využívaný typ uvedlo 5,56 %. Kreditní úvěr, úvěr na koupi nemovitosti a úvěr na auto uvedlo shodně 2,78 %. 8,33 % respondentů nevedlo žádný typ.

15. Kolik korun měsíčně ze svého platu jsem schopen ponechat na splátku úvěru?		
	Počet	%
Do 5 000 Kč	16	48,48
5 001 - 10 000 Kč	12	36,36
Více jak 10 000 Kč	5	15,15

Tabulka 15 - Kolik korun měsíčně ze svého platu jsem schopen ponechat na splátku úvěru?

Téměř 50 % respondentů je schopna měsíčně ze svého platu na splátku úvěru ponechat do 5 000 Kč. Přes 36 % může ponechat částku do 10 000 Kč a více než 10 000 Kč přes 15 %. Tady je patrná souvislost s tabulkou 4.

16. Je Váš úvěr zajištěn?		
	Počet	%
Ano	17	51,52
Ne	16	48,48

Tabulka 16 - Je Váš úvěr zajištěn?

Úvěr nezajišťuje téměř polovina respondentů (48,48 %).

17. Čím je Váš úvěr zajištěn?		
	Počet	%
Nemovitostí	8	47,06
Pojištěním	4	23,53
Finanční rezervou	1	5,88
Životním pojištěním	1	5,88
Pozemkem	1	5,88
Ručitelem	1	5,88
Spořením	1	5,88

Tabulka 17 - Čím je Váš úvěr zajištěn?

Úvěr je respondenty nejčastěji zajišťován nemovitostí (8krát), dále pak pojištěním (4krát) a finanční rezervou, životním pojištěním, pozemkem, ručitelem nebo spořením shodně (1krát).

18. Jste pojištěn proti neschopnosti splácet?		
	Počet	%
Ano	17	51,52
Ne	16	48,48

Tabulka 18 - Jste pojištěn proti neschopnosti splácet?

Proti neschopnosti splácet je pojištěno 51, 52 % respondentů. 48,48 % není.

19. Máte problémy se splácením?		
	Počet	%
Ano	3	9,09
Ne	30	90,91

Tabulka 19 - Máte problémy se splácením?

Problémy se splácením uvedlo necelých 10 % respondentů. Zbytek (90,91 %) platí své dluhy bez potíží.

20. Jaké dopady měla neschopnost splácení na chod financí v rodině?		
	Počet	%
Děti nemůžou na kroužky a na výlety se školou	1	33,33
Navýšení dluhu díky pokutám	1	33,33
Zatím žádné	1	33,33

Tabulka 20 – Jaké dopady měla neschopnost splácení na chod financí v rodině?

1 respondent uvedl, že kvůli problémům se splácením se jeho děti neúčastní kroužků a výletů ve škole. Dalšímu se navýšil dluh díky pokutám a 1 zatím žádné omezení nehlásí.

21. Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr a jste s průběhem jednání ohledně úvěru spokojeni.		
	Počet	%
KB	6	27,27
Česká spořitelna	3	13,64
GE Money bank	2	9,09
Unicredit bank	2	9,09
Air bank	2	9,09
Hypoteční banka	2	9,09
Raiffeisen bank	2	9,09
Equa bank	1	4,55
ČMSS	1	4,55
Cetelem	1	4,55

Tabulka 21 – Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr a jste s průběhem jednání ohledně úvěru spokojeni.

Klienti jsou s úvěry nejspokojenější v KB (27,27 %). Dále pak v České spořitelně (13,64 %), v GE Money bank, Air bank, Hypoteční bance, Raiffeisen bank a Unicredit bank shodně po 9,09 %. S Cetelem, ČMSS A Equa bank 4,55 %.

22. Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr, ale s průběhem jednání ohledně úvěru spokojeni nejste.		
	Počet	%
Česká spořitelna	3	17,65
ČMSS	1	5,88
Ge Money bank	1	5,88
KB	2	11,76
Hypoteční banka	1	5,88
Raiffeisen bank	1	5,88
Žádná	8	47,06

Tabulka 22 – Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr, ale s průběhem jednání ohledně úvěru nejste spokojeni.

Nejvíce nespokojeni s jednáním o úvěrech jsou klienti v České spořitelně (17,65 %). V KB to je 11,76 % respondentů. V ČMSS, Ge Money bank, Hypoteční bance a Raiffeisen bance 5,88 %. Špatnou zkušenost nemá 47,06 % respondentů.

23. Využil jste někdy úvěr od nebankovní instituce?		
	Počet	%
Ne	30	90,91
Ano, jednou	1	2,94
Ano, více než jednou	2	6,25

Tabulka 23 - Využil jste někdy úvěr od nebankovní instituce?

Přes 90 % respondentů nikdy nevyužilo úvěr od nebankovní instituce. Jeden člověk ho využil jednou a dva více než jednou.

24. Od jaké nebankovní instituce jste tento úvěr využil?		
	Počet	%
ČMSS	1	16,67
Provident	2	33,33
Essox	1	16,67
Zaplo	1	16,67
Kredition	1	16,67

Tabulka 24 - Od jaké nebankovní instituce jste tento úvěr využil?

Nebankovní úvěr byl využit u Providentu (2krát). V ČMSS, Essoxu, Zaplu a Kredition 1krát.

25. Moje pozitivní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?		
	Počet	%
Rychlé jednání	2	66,67
Žádné	1	33,33

Tabulka 25 - Moje pozitivní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?

Dvě třetiny respondentů, kteří využili úvěr mimo banku, shledává za výhodu úvěru u nebankovní instituce rychlé jednání. Zbylá třetina žádné výhody nevidí.

26. Moje negativní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?		
	Vysoké pokuty	Vysoké úroky
Vysoké pokuty	1	33,33
Vysoké úroky	1	33,33
Žádné	1	33,33

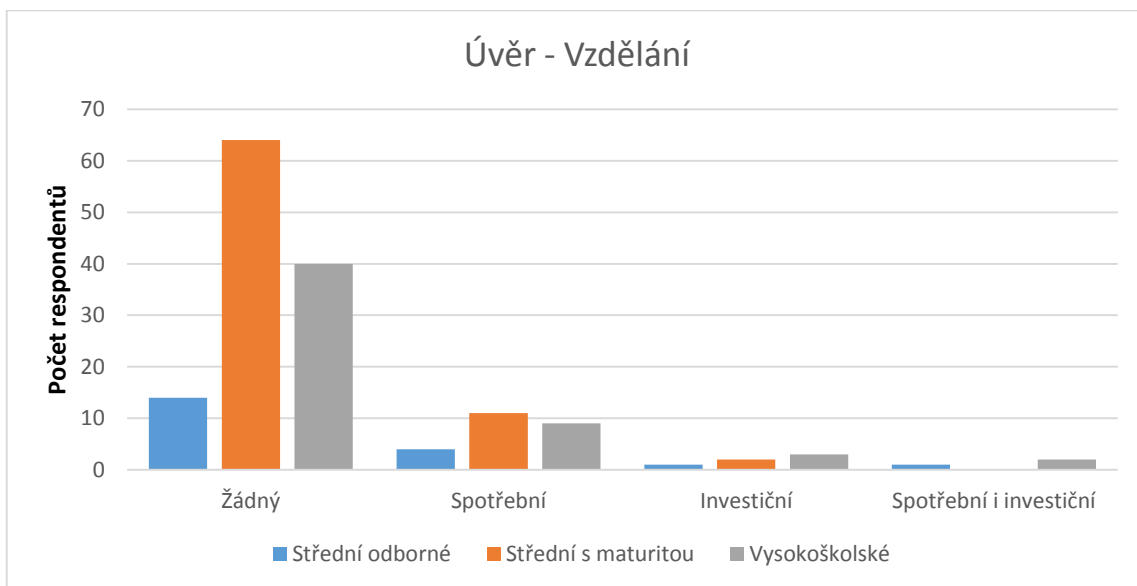
Tabulka 26 - Moje negativní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?

Třetina respondentů, kteří využili úvěr mimo banku, má negativní zkušenosti s příliš vysokými pokuty, další třetina s vysokými úroky a poslední třetina nemá žádné špatné zkušenosti.

5. Zhodnocení výsledků

5.1. Vyhodnocení dat z dotazníku

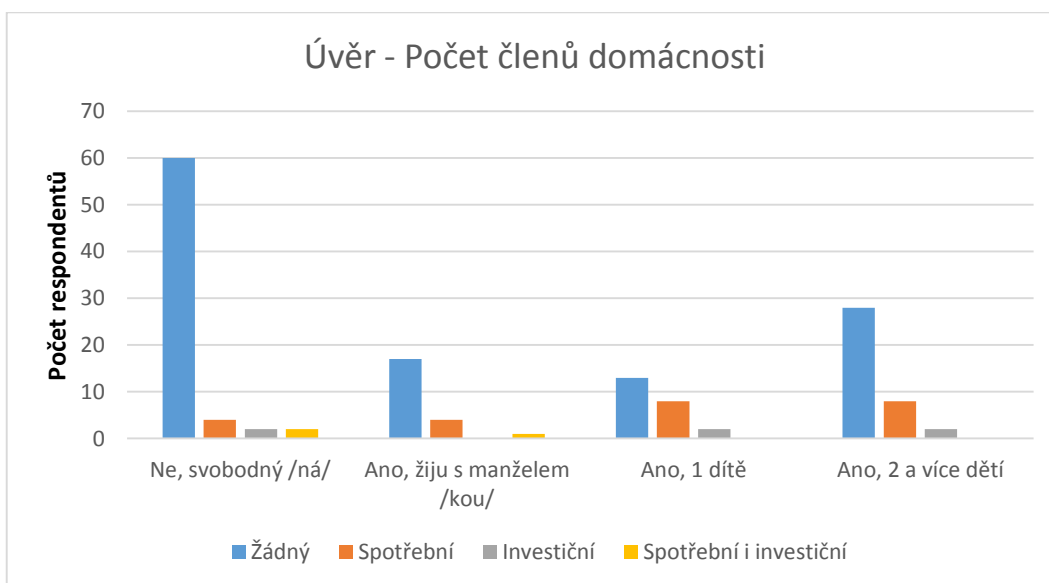
Závislost počtu úvěrů na vzdělání respondentů

Obrázek 6 - Úvěr - Vzdělání

Pokud mají lidé střední školu s maturitou či vyšší vzdělání, tak si obecně berou méně úvěrů. Souvisí to zřejmě s tím, že mají lepší práci a vyšší platy. Neplatí to tak již u spotřebních úvěrů. Ale jak ukazuje graf, rozdíl je téměř zanedbatelný.

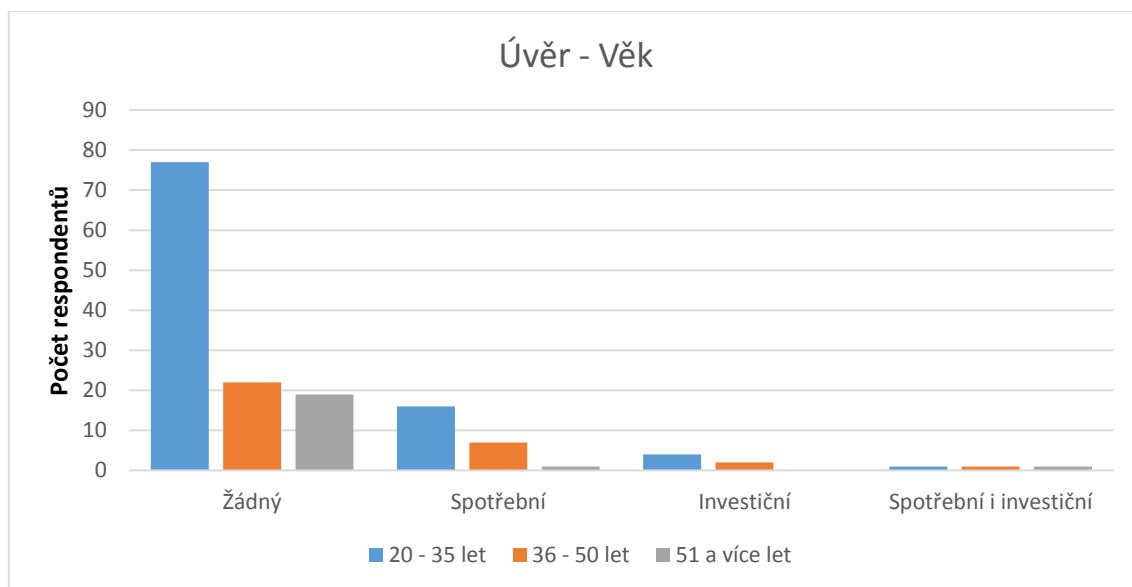
Závislost počtu úvěrů na počtu členů domácnosti

Obrázek 7 - Úvěr - Počet členů domácnosti

Lidé s jedním či více dětmi si berou více úvěrů nežli rodiny bez dětí a svobodní lidé.

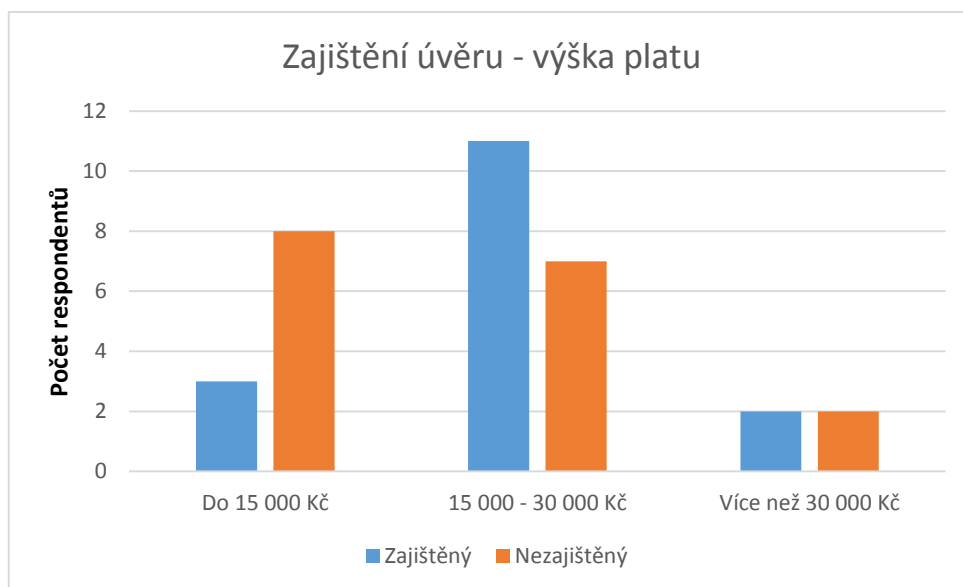
Závislost počtu úvěrů na věku dotázaných respondentů

Obrázek 8 - Úvěr - Věk

Graf ukazuje, že úvěry si bere poměrně malá část lidí. Necelých 20 % lidí ve věku od 20 do 35 let si berou spotřební úvěry. Ve věku od 36 do 50 let je to 7 %. A ostatní výsledky statistiky jsou téměř zanedbatelné.

Závislost zajištění úvěrů na výšce platu respondentů

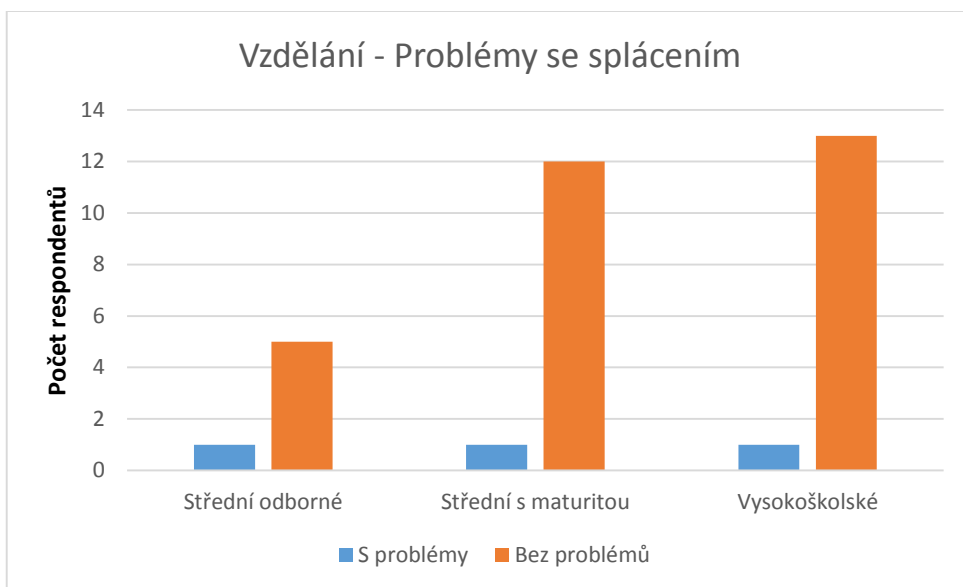

Obrázek 9 - Zajištění úvěru - Výška platu

Nejvíce si svůj úvěr zajišťují lidé s platem mezi 15 000 – 30 000 Kč. Lidé s platem do 15 000 Kč si své úvěry převážně nezajišťují a polovina lidí s platem vyšším než 30 000 Kč si svůj úvěr zajistí, druhá polovina tak neučiní.

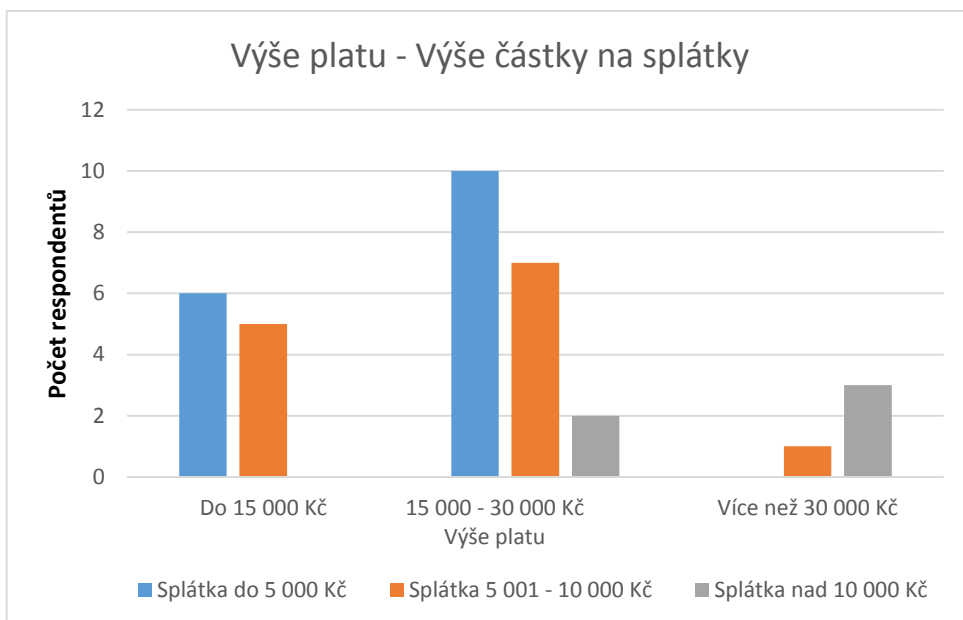
Závislost problémů se splácením na vzdělání

Obrázek 10 - Vzdělání - Problémy se splácením

Do každé skupiny rozdělené dle vzdělání spadá jeden člověk, který má problémy se splácením. Vzdělání tedy nemá žádný vliv na problémy se splácením úvěrů.

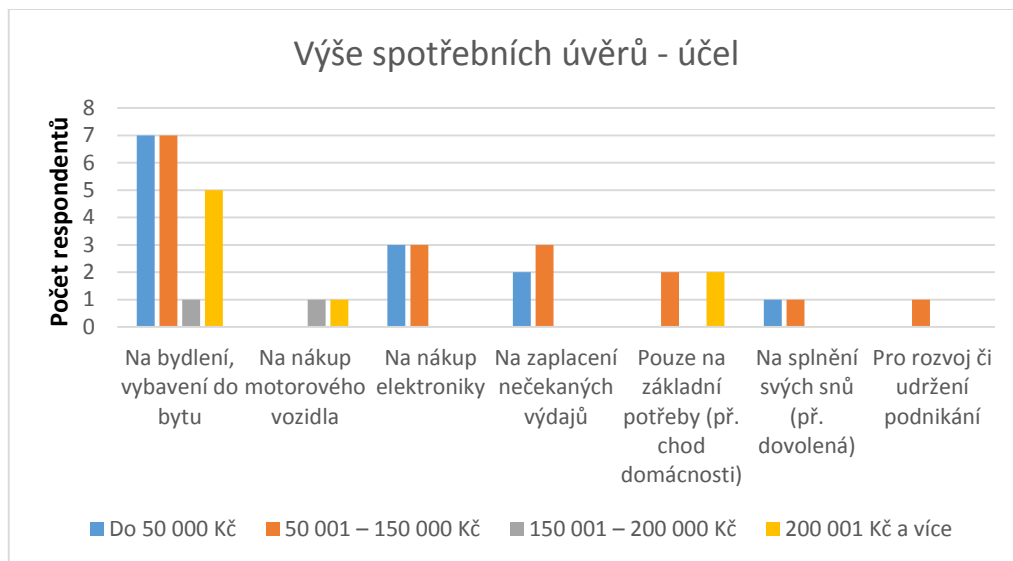
Závislost výše částky na splátku na výši částky platu

Obrázek 11 - Výše platu - Výše částky na splátku

Zde došlo k potvrzení předpokladu. Platí tedy - čím větší má člověk plat, tím vyšší částku může ponechat na splátku úvěru.

Znázornění výše a účelu použití spotřebních úvěrů

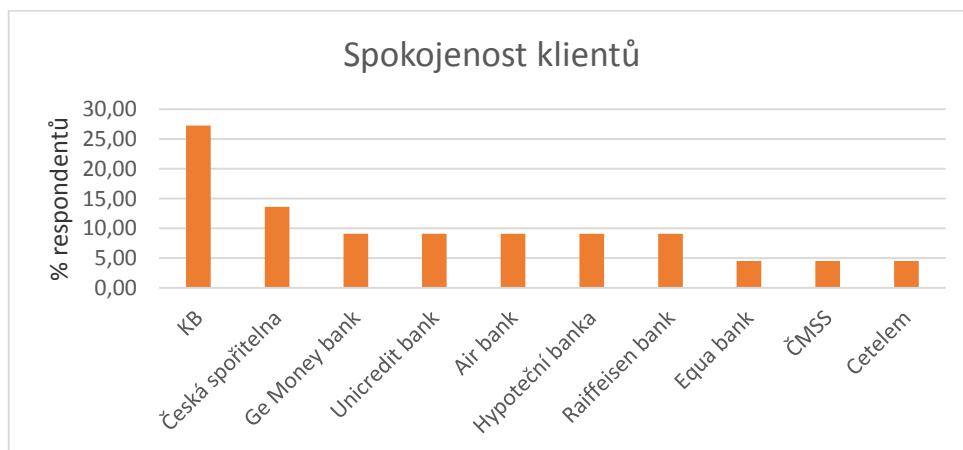

Obrázek 12 - Výše spotřebních úvěrů - Účel

Spotřební úvěry do 50 000 Kč a mezi 50 001 a 150 000 Kč se používají nejvíce na vybavení bytu, nákup elektroniky a na zaplacení nečekaných výdajů. Spotřební úvěry od 150 001 do 200 000 Kč se příliš nevyužívají. A spotřební úvěry nad 200 000 Kč se používají nejčastěji na vybavení bytu a na základní potřeby.

5.2. Nezávazná doporučení

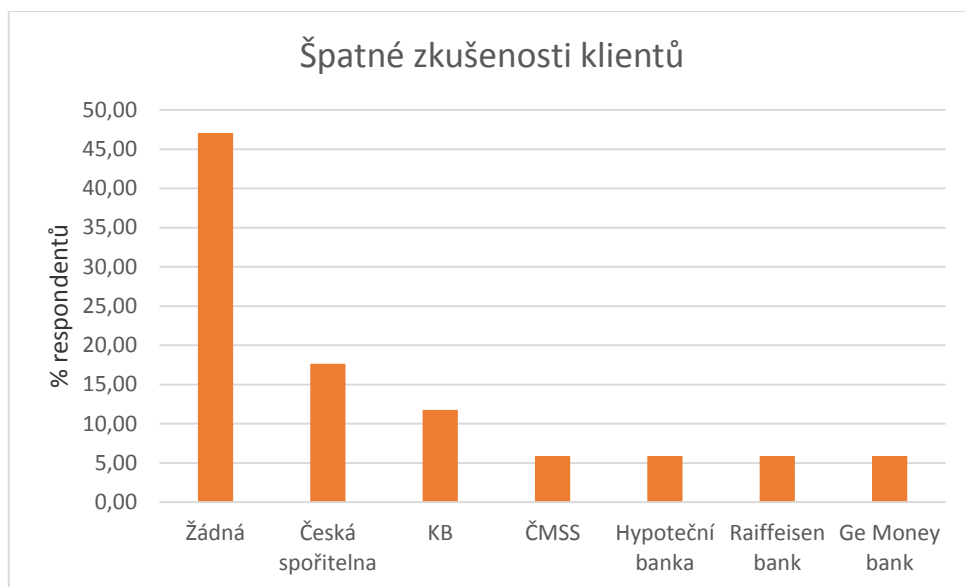
Spokojenost klientů s bankovními společnostmi

Obrázek 13 - Spokojenost klientů

Na otázku ohledně spokojenosti klientů s průběhem jednání o bankovním úvěru jmenovalo konkrétní banku 22 respondentů. Nejvíce z nich (6) takto uvedlo Komerční banku.

Špatné zkušenosti klientů s bankovními společnostmi

Obrázek 14 - Špatné zkušenosti klientů

Na otázku ohledně špatných zkušeností s vyjednáváním svého úvěru v konkrétní bankovní společnosti odpovědělo 17 respondentů. Nejvíce z nich (3) uvedlo, že při poskytování úvěrů nejsou spokojeni s jednáním České spořitelny. 2 respondenti nebyli spokojeni v Komerční bance a po jednom hlasu se dostalo i na ČMSS, Hypoteční banku, Raiffeisen banku a Ge Money bank. A téměř 50 % respondentů odpovědělo slovem „žádná“, ty tedy nelze zařadit mezi nespokojené.

Při porovnání grafů na obrázcích 8 a 9 je patrné, že s Komerční bankou a Českou spořitelnou mají klienti největší počet dobrých i špatných zkušeností. Je to způsobeno tím, že tyto společnosti poskytují největší objemy úvěrů (viz kap. 5.5) a mají tím pádem také o mnoho klientů víc než ostatní bankovní instituce. Zákonitě potom musí být více i těch méně spokojených. Toto tvrzení podporuje i fakt, že nebankovní instituce poskytují jen velmi malou část z celkového objemu úvěrů, jak vyplývá z tabulky 23.

Klientům lze tedy dát doporučení v první řadě oslovit právě velké bankovní instituce, které poskytují stabilní podmínky. Naproti tomu nebankovní instituce nabízejí rychlé jednání, ovšem za cenu horších podmínek, jako jsou vyšší úroky a vysoké pokuty. Možnost rychlého získání úvěru je ale pro mnoho potenciálních klientů velkým lákadlem a neuvědomují si často plně rizika s tím spojená. Úvěry u nebankovních institucí lze tím

pádem doporučit jen těm potencialním žadatelům o úvěr, kteří si všechna výše uvedená fakta prokazatelně uvědomují a mají předpoklady vyhnout se případným budoucím problémům při splácení.

Rovněž lze říci, že klienti jsou ve svých bankách převážně spokojeni. A jako vůbec nejlepší bankovní instituce vychází Komerční banka.

Podle tabulky 8 si lidé většinou berou úvěry na opravdu potřebné věci a na splnění svých snů pouze 2 respondenti. Lze obecně doporučit brát si úvěr až v opravdu krajní nouzi a zbytečně se tak nevystavovat rizikům vyplývajících z nemožnosti splácet.

Dle tabulky 18 se proti neschopnosti splácet pojišťuje zhruba polovina respondentů. A podle tabulky 19 má problémy se splácením necelých 10 % respondentů. Nelze tedy jednoznačně určit, zda pojištění proti neschopnosti splácet je či není dobré a užitečné. Z těchto výsledků je vhodné doporučit toto pojištění pouze těm, u kterých riziko v dané situaci opravdu existuje. Ostatní tím samozřejmě nemůžou nic zkazit. Ale tato služba je většinou zpoplatněna nemalými částkami, které by šly vynaložit i jinak.

Další doporučení týkající se nejvýhodnějších bankovních produktů je součástí kap. 5.4.

5.3. Porovnání bankovních společností podle druhů úvěrů

GE Money Bank poskytuje expres půjčku, půjčku expres plus, a dále hypotéku a úspornou hypotéku. [30, 31]

Komerční banka poskytuje osobní úvěr, flexibilní hypotéku, optimální půjčku, lady kartu, A kartu, dohodu o správě kupní ceny, esox benefit kreditní kartu, hypoteční úvěr, hypotéku 2 v 1, hypotéku dozadu, kreditní kartu Visa Electron, povolené debety pro občany, předhypoteční úvěr, stavební spoření, úvěr garant (americká hypotéka), úvěr gaudeamus a úvěr na nemovitost. [32]

Česká spořitelna nabízí půjčku, spotřebitelský úvěr, úvěr od Buřinky, půjčku pro studenty, kontokorent, kreditní kartu odměny, hypotéku od České spořitelny, americkou hypotéku, stavební spoření a úvěr ze stavebního spoření. [33, 34]

Raiffeisen bank poskytuje rychlou půjčku, povolený debet, hypotéku na bydlení, hypotéku se zápočtem úspor, kontokorentní hypotéku, americkou hypotéku, hypotéku na nebytové prostory a předhypoteční úvěr. [35, 36]

Podle výše uvedeného výčtu úvěrů a půjček lze jednotlivé společnosti porovnat a zhodnotit:

- a) Všechny společnosti nabízejí konsolidaci půjček, což je v bankovním sektoru vyloženě trend současnosti a žádná z nich tak v tomto neztrácí konkurenceschopnost.
- b) Komerční banka nabízí oproti ostatním nejširší výběr úvěrů a půjček.
- c) Nejmenší výběr půjček a úvěrů nabízí Ge Money bank.
- d) Hypotéku nabízejí všechny čtyři společnosti. Každá s odlišnými a samozřejmě méně či více výhodnými podmínkami.
- e) Americkou hypotéku neposkytuje pouze společnost Ge Money bank.
- f) Předhypoteční úvěr poskytuje jen Komerční banka a Raiffeisen bank.
- g) Kontokorentní či revolvingový úvěr v různých podobách nabízí každá ze čtyř uvedených společností.
- h) Spotřebitelské úvěry nabízejí všechny čtyři společnosti.

V následujících třech tabulkách jsou porovnány nejčastěji využívané a nejznámější formy bankovních produktů v České Republice.

Hypotéka

	Sazba p.a.	Částka do	Max. splatnost (počet let)
Ge Money bank	Od 1,99 %	2 999 999 Kč	-
Komerční banka	Od 2,09 %	100 % ceny nemovitosti	30
Česká spořitelna	Od 1,85 %	7 000 000 Kč	30
Raiffeisen bank	Od 2,19 %	20 000 000 Kč	30

Tabulka 27 – Hypotéka [37, 38, 39, 40]

Nejvýhodnější hypotéku nabízí Česká spořitelna. Má nejnižší roční úrokovou sazbu, dobu splácení totožnou s ostatními společnostmi, tedy 30 let. A maximální částka 7 miliónů Kč by měla být pro každou fyzickou osobu dostačující.

Kontokorentní či revolvingový úvěr

	Název	Sazba p.a.	Částka do
Ge Money bank	Půjčka Expres plus	21,99 %	300 000 Kč
Komerční banka	Lady karta	21,99 %	250 000 Kč
Česká spořitelna	Kontokorent	18,90 %	100 000 Kč
Raiffeisen bank	Povolený debet	21,90 %	150 000 Kč

Tabulka 28 - Kontokorentní či revolvingový úvěr [37, 38, 39, 40]

Nejvýhodnější kontokorentní úvěr lze sjednat též u České spořitelny. Nabízí sice maximální částku do 100 000 Kč, ale roční úroková sazba je minimálně o 3 % nižší než u jiných společností.

Spotřební úvěry

	Název	Sazba p.a.	Částka do
Ge Money bank	Expres půjčka	Od 5,9 %	800 000 Kč
Komerční banka	Osobní úvěr	Od 6 %	2 500 000 Kč
Česká spořitelna	Spotřebitelský úvěr	Od 5,9 %	neomezeno
Raiffeisen bank	Rychlá půjčka	individuální	500 000 Kč

Tabulka 29 - Spotřební úvěry [37, 38, 39, 40]

U spotřebních úvěrů není výběr až tak jednoznačný. Ale pokud klient nemá žádný zápis v registrech úvěrů a zároveň pobírá slušný plat, doporučila bych využít Rychlou půjčku u Raiffeisen bank, protože je zde možnost získat co nejvýhodnější úrokovou sazbu. Pokud

by klient v bance zjistil, že tato sazba přesahuje 5,9 %, může využít společnosti Ge Money bank či Českou spořitelnu.

5.4. Porovnání bankovních společností podle číselných výsledků

Výnosy z úvěrů a jiných pohledávek vybraných společností za rok 2014

Název bankovní společnosti	Výnosy z úvěrů a jiných pohledávek (mld. Kč)
GE Money bank	9,4
Komerční banka	21,4
Česká spořitelna	26,7
Raiffeisen bank	17,9

Tabulka 30 - Výnosy z úvěrů a jiných pohledávek vybraných společností za rok 2014 [37, 38, 39, 40]

Výše poskytnutých úvěrů za rok 2014

Název bankovní společnosti	Výše úvěrů poskytnutých klientům (mld. Kč)
GE Money bank	116,1
Komerční banka	494,7
Česká spořitelna	500
Raiffeisen bank	684,5

Tabulka 31 - Velikost poskytnutých úvěrů vybraných společností za rok 2014 [37, 38, 39, 40]

Výše vlastního kapitálu k 31. 12. 2014

Název bankovní společnosti	Výše vlastního kapitálu (mld. Kč)
GE Money bank	42,8
Komerční banka	109,5
Česká spořitelna	107,8
Raiffeisen bank	82,7

Tabulka 32 - Výše vlastního kapitálu vybraných společností k 31. 12. 2014 [37, 38, 39, 40]

Ge Money bank je jednoznačně z výše 4 uvedených společností nejmenší. Svědčí o tom výše vlastního kapitálu, výše poskytnutých úvěrů a tím pádem i nižší výnosy z poskytnutých úvěrů.

Česká spořitelna má výhodné úrokové sazby (kap. 5.3.). S tím souvisí i vysoký počet jejích klientů (5 034 590) – až 3,5 krát vyšší než u Komerční banky (1 626 000) a nejvyšší výnosy z úvěrů a jiných pohledávek.

6. Závěr

Podle očekávání bylo zjištěno, že si většina lidí půjčuje jen na opravdu nutné věci a potřeby. Je možné předpokládat, že v tomto zodpovědném jednání budou lidé dále pokračovat a zbytečně se nebudou vystavovat rizikům z neschopnosti splácet své dluhy.

Byl potvrzen předpoklad, že si lidé nejčastěji půjčují na věci související s bydlením a nákup nemovitostí. Toto vyplynulo i z výsledků práce Prčíkové: Z provedené analýzy této práce je patrné, že zásadním činitelem dluhu domácností jsou dlouhodobé úvěry na bydlení. České domácnosti již od počátku, kdy se osmělily a začaly si běžněji půjčovat finanční prostředky, preferují dlouhodobé závazky před krátkodobými. Pozitivně lze nahlížet na skutečnost, že nejčastějším účelem zadlužení se je v České republice hypotéka, kde životnost zastavené věci alespoň pokrývá dobu splatnosti úvěru. [41]

Toto tvrzení je blízko shodě s výsledky mého zkoumání. Z mých výsledků pouze nevyplývá, že by tyto úvěry měly být v převážné většině dlouhodobé, tedy hlavně hypotéky. Na vybavení domácnosti se využívají velkou měrou i spotřební úvěry v jakékoliv výši.

Dále bylo z výsledků výzkumu možno stanovit míru spokojenosti či nespokojenosti se službami různých bankovních společností, které působí na českém bankovním trhu. Z tabulek číslo 23, 25 a 26 je patrné, že většina žadatelů o úvěr preferuje úvěry u velkých bankovních společností, což jsou např. Komerční banka nebo Česká spořitelna. Naopak výše uvedená analýza výročních zpráv a výsledovek bank za rok 2014 (kap. 5.4) ukazuje, že z pohledu výše kapitálu patří GE Money bank mezi ty menší bankovní instituce, které jsou zmíněny v kap 5.4.4.

Z porovnání společností podle nabídky bankovních produktů vyplývá, že nejvíce úvěrů a půjček poskytuje Komerční banka. Její podmínky však obecně nelze zařadit mezi ty nejvýhodnější. Pozici s nejvýhodnějšími podmínkami nabízených služeb obsadila Česká spořitelna, jejíž produkty by klienti neměli opomíjet. Vyzdvihnout lze například spotřebitelsky přijatelný úrok hypotéky a kontokorentního i spotřebního úvěru.

Na základě analýzy odpovědí respondentů byly vyvozeny závislosti mezi jednotlivými odpověďmi a bylo zjištěno, že lidé s vyšším vzděláním si berou méně úvěrů. Naopak lidé

s dětmi a mladí lidé si berou více úvěrů a lidé s platem mezi 15 000 – 30 000 Kč si své úvěry zajišťují nejvíce. Dalo by se předpokládat, že lidé s menším dosaženým vzděláním mohou být i méně finančně gramotní. To se ovšem nepotvrdilo, protože podle obrázku číslo 10 nemá dosažené vzdělání vliv na problémy se splácením.

V tabulce číslo 19 je uvedeno, že problémy se splácením má necelých 10 % respondentů. Z toho vyplývá, že není vždy nutné se pojišťovat proti neschopnosti splácet. Klient by měl zhodnotit svá reálná rizika nemožnosti splácet. Pokud mu nehrozí, tuto drahou službu bankovních společností nemusí využít a peníze raději vynaložit jinak a lépe.

7. Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

- [2] ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava, Dr. *Bankovnictví I*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-859-8
- [5] REVENDA, Zbyněk, Prof. *Centrální bankovnictví* (2. rozšířené vydání). Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-051-1
- [12] ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava, Dr. *Bankovnictví II*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-663-3
- [14] BUDÍNSKÝ, Václav, PhDr. *Slovník bankovnictví, pojišťovnictví a kapitálových trhů*. Praha: Nakladatelství Public History, 1998. ISBN 80-902193-2-2
- [17] KALABIS, Zbyněk, Ing. *Bankovní služby v praxi*. Brno: Computer Press a.s., 2005. ISBN 80-251-0882-1
- [19] PRAVEC, Josef, NĚMEC, Jan. *Ekonom: Dábelské dluhy*. Praha: Economia, 11. - 17. 12. 2014, č. 50. str. 8 - 11

Elektronické dokumenty

- [1] KOMERČNÍ BANKA. *Základní finanční údaje* [online]. 2015. [cit. 23. 11. 2015]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/cs/o-bance/o-nas/zakladni-financni-udaje.shtml>
- [3] MAJSTOROVIC, Daniel. *Bankovní systém ve vztahu k podnikové sféře*. Plzeň, 2014. Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Ekonomická fakulta. Dostupné z: https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/12176/BP2014_Majstorovic.pdf?sequence=1
- [4] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Platební styk* [online]. [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/

- [6] PETRUŠ, Marek, Mgr. *Česká národní banka: Diskontní sazba České národní banky* [online]. [cit. 8. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2009/091218_diskontni_sazba.html
- [7] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Jak se vyvíjela diskontní sazba ČNB?* [online]. [cit. 4. 8. 2015]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/faq/jak_se_vyvijela_diskontni_sazba_cnb.html
- [8] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Jak se vyvíjela lombardní sazba ČNB?* [online]. [cit. 4. 8. 2015]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/faq/jak_se_vyvijela_lombardni_sazba_cnb.html
- [9] ŠVARCOVÁ, Jena, Ing. *CEED: Diskontní sazba* [online]. [cit. 9. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/makroekonomie/27_diskont.htm
- [10] ŠVARCOVÁ, Jena, Ing. *CEED: Úvěry ČNB* [online]. [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/bankovnictvi/uvery_CNB.htm
- [11] MÁZLOVÁ, Tamara. *Využijte BPM nástroje pro analýzu procesů* [online]. 2007. [cit. 7. 9. 2015]. Dostupné z: <http://www.systemonline.cz/sprava-dokumentu/vyuzijte-bpm-nastroje-pro-analyzu-procesu.htm>
- [13] ŠVARCOVÁ, Jena, Ing. *CEED: Způsoby zajištění úvěrů* [online]. [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/bankovnictvi/746zajisteni_uveru.htm
- [15] Zákon, kterým se mění zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (Předpis 43/2013 Sb.) [online]. [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-43#cl1>
- [16] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Slovník pojmů* [online]. [cit. 17. 2. 2015]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/s.html>

- [18] CZECH BANKING CREDIT BUREAU. *Stručný průvodce úvěrovými registry*. [online]. Praha, 10. 11. 2010. [cit. 16. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.cbcb.cz/>
- [20] CENTRÁLNÍ REGISTR DLUŽNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY. *Doporučení Centrálního registru dlužníků České republiky pro dlužníky k Osobnímu bankrotu* [online]. [cit. 2. 2. 2016]. Dostupné z: <https://www.centralniregistrdluzniku.cz/osobni-bankrot.htm>
- [21] Insolvenční zákon (Zákon č. 182/2006 Sb.). [online]. [cit. 21. 5. 2015]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvencni/cast2h5.aspx>
- [22] CRIBIS.CZ. *Meziročně se počet osobních bankrotů snížil o 9 %, nejvíce v Plzeňském kraji*. [online]. [cit. 4. 8. 2015]. Dostupné z: <http://www.informaceofirmach.cz/mezirocne-se-pocet-osobnich-bankrotu-snizil-o-9-nejvice-v-plzenskem-kraji/>
- [23] SDRUŽENÍ ČESKÝCH SPOTŘEBITELŮ, ČESKÁ SPOŘITELNA. *Poradna při finanční tísní*. [online]. [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.financnitisen.cz/>
- [24] BALCAR, Vladimír. *Sdružení obrany spotřebitelů – Asociace* [online]. 10. 4. 2013. [cit. 18. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.asociace-sos.cz/co-je-to-lichva/>
- [25] NEDVĚDOVÁ, Marie, JUDr., Občanská právní sebeobrana, *Lichva v našem právním řádu* [online]. 30. červen 2011. [cit. 21. 8. 2015]. Dostupné z: <http://www.pravnisebeobrana.cz/lichva-v-na%C5%A1em-pr%C3%A1vn%C3%ADm-%C5%99%C3%A1du>
- [26] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Pracovní a sociální příjmy*. [online]. 19. únor 2008. [cit. 21. 8. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pracovni-a-socialni-prijmy-prijmove-rozdeleni-domacnosti-2006-9yu6e9fd9s>

- [27] POSPÍŠIL, Aleš. *Finexpert.cz: Podíl chudých lidí je v ČR čtyřprocentní, je to nejméně v EU* [online]. 21. květen 2015. [cit. 6. 8. 2015]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/podil-chudych-lidi-je-v-cr-ctyrprocentni-je-to-nejmene-v-eu>
- [28] INVESTIČNÍ WEB. *Nedůvěra k finančnímu sektoru, příjmová nerovnost a neschopnost ušetřit* [online]. 21. červen 2015. [cit. 6. 8. 2015]. Dostupné z: <http://www.investicniweb.cz/2015/6/21/cesi-vztah-k-investicim-a-prijmova-nerovnost/>
- [29] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Vývoj spotřeby a peněžních úspor podle příjmových skupin domácností* [online]. 2012. [cit. 6. 8. 2015]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2012/2012_IV/boxy_a_prilohy/zoi_2012_IV_box_2.html
- [30] GE MONEY BANK. *Osobní bankovní půjčky*. [online]. 2001 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/lide/pujcky>
- [31] GE MONEY BANK. *Hypotéky*. [online]. 2001 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/lide/hypoteky>
- [32] KOMERČNÍ BANKA. *Credit*. [online]. 2015. [cit. 23. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/en/people/individuals/credit/index.shtml>
- [33] ČESKÁ SPOŘITELNA. *Úvěry*. [online]. [cit. 23. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/uvery-d00019540>
- [34] ČESKÁ SPOŘITELNA. *Bydlení*. [online]. [cit. 23. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/bydleni-d00019542>
- [35] RAIFFEISEN BANK. *Půjčky*. [online]. 1993 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/osobni/pujcky>
- [36] RAIFFEISEN BANK. *Hypotéky*. [online]. 1993 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/osobni/hypoteky>

[37] GE MONEY BANK. [online]. 2001 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.gemoney.cz/lide>

[38] KOMERČNÍ BANKA. [online]. 2015. [cit. 23. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.kb.cz/>

[39] ČESKÁ SPOŘITELNA. [online]. [cit. 23. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance-d00013163>

[40] RAIFFEISEN BANK. [online]. 1993 - 2015. [cit. 22. 12. 2015]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/osobni>

[41] PRČÍKOVÁ, Jana. *Vývoj zadluženosti domácností v ČR a EU a možné dopady na subjekty finančního trhu*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. 89 s. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/251747/esf_m/dp_Prcikova.pdf

[42] Česká národní banka. *Žádost klienta o výpis z CRÚ*. [online]. (PDF) [cit. 1. 3. 2016]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/centralni_registr_uveru/download/Zadost_klienta_CRU.pdf

8. Přílohy

Příloha A – Žádost klienta o výpis z Centrálního registru úvěrů

Příloha B – Dotazník

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Centrální registr úvěrů

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Elektronická podatelna - ID datové schránky: 8tgaiej

**Žádost klienta o výpis
z Centrálního registru úvěrů (CRÚ)**

(v CRÚ jsou evidovány údaje o úvěrových závazcích právnických osob a fyzických osob podnikatelů, údaje o fyzických osobách – občanech jsou evidovány v Bankovním registru klientských informací provozovaném společností Czech Banking Credit Bureau, a.s.)

Část 1.			
Údaje o klientovi, o kterém je požadován výpis z Centrálního registru úvěrů			
Název klienta ¹⁾			
Sídlo - Ulice		č.p. / č.o.	
PSČ	Město		
Země			
Identifikační číslo (IČO) ²⁾		Registrační číslo zahraničního klienta ²⁾	
Daňové identifikační číslo (DIČ)			
Jméno a příjmení žadatele ³⁾			
Rodné číslo žadatele / datum narození ⁴⁾			
Telefon žadatele			
E-mail žadatele			
Právní vztah osoby žadatele ke klientovi:	statutární orgán, jeho člen nebo zástupce		
	dlužník (podnikatel - fyzická osoba)		
Poznámka žadatele			

1) Vyplní se obchodní firma nebo název právnické osoby/obchodní firma nebo jméno a příjmení fyzické osoby podnikatele.

2) U tuzemského klienta se vyplní IČO, u zahraničního klienta se uvede identifikační číslo podle registrace v dané zemi.

3) Uvede se jméno a příjmení žadatele (žadatelem je buď fyzická osoba podnikatel nebo v případě právnické osoby její statutární orgán, člen jejího statutárního orgánu nebo její zástupce).

4) Vyplní se pouze v případě klienta - fyzické osoby, který je podnikatelem; v případě nepřídělení rodného čísla se uvede datum narození.

Část 2. Specifikace k žádosti o výpis																					
Období, za které je výpis požadován:	☒ aktuální stav																				
	☐ za období od _____ do _____ (MM/RR)																				
Výpis zašlete: ⁵⁾	☒ elektronicky do datové schránky žadatele																				
	☐ písemně na adresu sídla, resp. místa podnikání klienta																				
	☐ písemně na jinou zasilací adresu - uveďte v následujících řádcích																				
Zasílací adresa: ⁶⁾	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 20%;">Jméno</td> <td style="width: 40%;"></td> <td style="width: 20%;">Příjmení</td> <td style="width: 20%;"></td> </tr> <tr> <td>Obchodní název</td> <td colspan="3"></td> </tr> <tr> <td>Ulice</td> <td></td> <td>č.p /č.o.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>PSČ</td> <td></td> <td>Město</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Země</td> <td colspan="3"></td> </tr> </table>	Jméno		Příjmení		Obchodní název				Ulice		č.p /č.o.		PSČ		Město		Země			
Jméno		Příjmení																			
Obchodní název																					
Ulice		č.p /č.o.																			
PSČ		Město																			
Země																					

5) Pokud žadatel neuvede způsob odeslání, bude u FO výpis odeslán elektronicky do datové schránky, u FO v písemné podobě na adresu firmy.

6) Vyplňuje se, pokud žadatel požaduje zaslat výpis na jinou adresu než je adresa sídla uvedená v části 1.

V _____ dne _____

Jméno a příjmení žadatele
Podpis žadatele⁷⁾ / Digitální podpis žadatele

7) Žadatel žádost podepíše až před ověřovatelem

Místo pro úřední ověření podpisu:

Příloha B

Dotazníkové šetření

Dobrý den, prosím o vyplnění tohoto krátkého anonymního dotazníku. Zjištěné informace využiji k vypracování své bakalářské práce. Předem děkuji za Vaše odpovědi.

Šturmová Eliška
Studentka 3. ročníku ČZU v Praze

- 1) Jaké je Vaše pohlaví?
  - a) Muž
  - b) Žena

- 2) Jaký je Váš věk?
  - a) Do 20-ti let
  - b) 20 – 35 let
  - c) 36 – 50 let
  - d) 51 a více let

- 3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
  - a) Střední odborné
  - b) Střední s maturitou
  - c) Vysokoškolské

- 4) Jaká je Vaše výše čistého příjmu měsíčně?
  - a) Do 15 000 Kč
  - b) 15 000 – 30 000 Kč

c) Více než 30 000 Kč

5) Máte rodinu?

a) Ne, svobodný /ná/

b) Ano, žiju s manželem /kou/

c) Ano – 1 dítě

d) Ano – 2 a více dětí

6) Berete si úvěry?

a) Ne

b) Spotřební

c) Investiční

d) Spotřební i investiční

Pokud jste odpověděli ne, již nepokračujte ve vyplňování dotazníku.

7) Na co si berete spotřební úvěry?

a) Pouze na základní potřeby (př. chod domácnosti)

b) Na splnění svých snů (př. Dovolená)

c) Pro rozvoj či udržení podnikání

d) Na bydlení, vybavení do bytu

e) Na nákup motorového vozidla

f) Na nákup elektroniky

g) Na zaplacení nečekaných výdajů

- 8) Na co si berete investiční úvěry?
- a) Na investici do akcií
  - b) Na investici do podílových fondů
  - c) Na investici do dluhopisů
  - d) Na deriváty
  - e) Na komodity ve formě burzovních kontraktů
  - f) Na nemovitosti
  - g) Na obrazy a jiná umělecká díla
- 9) Při výběru úvěru se řídím podle ...?
- a) Výše úrokové sazby
  - b) Výše měsíční splátky
  - c) Celkového přeplatku
  - d) Druh úvěru
  - e) Možnost předčasného splnění
  - f) Podmínky úvěru
  - g) Všechna kritéria dohromady
- 10) Preferujete
- a) Nižší splátky a dobu splácení i několik desítek let
  - b) Vyšší splátky a dobu splácení do deseti let
- 11) Jak vysoký je Váš spotřební úvěr?
- a) Do 50 000 Kč
  - b) 50 001 – 150 000 Kč
  - c) 150 001 – 200 000 Kč

d) 200 001 Kč a více

12) Jak vysoký je Váš investiční úvěr?

a) Do 300 000 Kč

b) 300 001 – 600 000 Kč

c) 600 001 – 1000 000 Kč

d) 1000 001 – 1500 000 Kč

e) Více než 15000 000 Kč

13) Berete si více úvěrů najednou?

a) Ne

b) Ano, 2

c) Ano, 3

d) Ano, více než 3

14) Jaký typ úvěru si nejčastěji berete?

Doplňte:.....

15) Kolik korun měsíčně ze svého platu jsem schopen ponechat na splátku úvěru?

a) Do 5 000 Kč

b) 5 001 – 10 000 Kč

c) 10 001 Kč a více

16) Je Váš úvěr zajištěn?

a) Ne

b) Ano

Pokud jste odpověděl ne, na další otázku neodpovídejte.

17) Čím je Váš úvěr zajištěn?

Doplňte:.....

18) Jste pojištěn proti neschopnosti splácet?

a) Ne

b) Ano

19) Máte problémy se splácením?

a) Ne

b) Ano

Pokud jste odpověděl ne, na další otázku neodpovídejte.

20) Jaké dopady měla neschopnost splácení na chod financí v rodině?

Doplňte:.....

21) Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr a jste s průběhem jednání ohledně úvěru spokojen.

Doplňte:.....

22) Jmenujte konkrétní banku, u které máte úvěr, ale s průběhem jednání ohledně úvěru spokojen nejste.

Doplňte:.....

23) Využil jste někdy úvěr od nebankovní instituce?

- a) Ne
- b) Ano – jednou
- c) Ano – více než jednou

Pokud jste odpověděli ne, již nepokračujte ve vyplňování dotazníku.

24) Od jaké nebankovní instituce jste tento úvěr využil?

Doplňte:.....

25) Moje pozitivní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?

Doplňte:.....

26) Moje negativní zkušenosti s úvěry od nebankovní instituce jsou?

Doplňte:.....